

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

K. G. OSSIAN-NILSSON I SITT ARBETS- RUM. FOTO FÖR IDUN AF ALFRED B. NILSON.

EN MODERN DIKTARE.

MALMÖ, rikets tredje stad, har fostrat många framstående män på det politiska och merkantila området, men på skaldar har det under sekler varit total missväxt. Visserligen framträdde på 1700-talet en Haqvin Bager, glorvördig i åminnelse, men denne välmenande mans litterära produktion blef till en visa landet rundt. "Platta pannkakor och platta poeter komma från Skåne," lät det, tack vare Bager och hans rimsmideri. Denna omilda kritik fastslogs till en dogm, som det höfdes minst ett århundrade att förpassa till skräpkammaren.

Skåne har, som vi veta, i våra dagar frambragt diktare af originell och säregen läggning, och den skånska hufvudstaden har omsider blifvit förunnad att skänka landet en verklig poet, K. G. Ossian-Nilsson.

Vid sekelskiftet debuterade han med en diktsamling, "Masker", som slog igenom hos både publik och kritik. Sedan dess ha flere böcker utgått från hans hand och den nyaste är hans bidrag till vårens litteraturflod: "Amerikaner och byzantiner".

Vår tid, karaktäristisk för andliga brytningar och social klasskamp, är ej ägnad att skapa diktare med optimistisk blick på tillvaron. Ossian-Nilsson äger något af renässansmannens storvulna kraft, en diktarsjäl, som likt stormvinden obekymrad sopar fram.

Han lever och är fostrad i det stora indu-

strisamhället. Dånnet af hammarslag och maskinernas rassel, myllrande arbetaretag fram och åter till fabriken, ur hvilkas jätteskorstenar röken väller fram, tung och söfvande, och så hafvet, det befriande, som ger fantasien vingar och flykt — se där den miljö ur hvilken Ossian-Nilssons sångmö vuxit fram. De yttre realiteterna förefunnos, de väntade blott på sin sångare. Och han kom, som nämndt. Men ej för att lätt och varligt knäppa på lutan. Den trotsiga trumhvirfveln och trumpetens smattrande fanfar passade mera för hans kynne.

Tillvarons strid är den axel, kring hvilken hans diktning roterar, eller, närmare bestämdt, denna är ett uttryck för den otämnda dådlust, det berserkalynne, som hos svensken slumrar på djupet. Ty svensk i hvarje tum är Ossian-Nilsson — förpostfäktaren, kunna vi säga, för en nyinbrytande romantik i vår litteratur.

Samtiden med dess idéer framställer han gärna i historisk omklädnad med diktarens rätt att anpassa en modern tids innehåll i en svunnen form. Jörgen Kock, det ståtliga versdramat i hans till senaste jul utkomna diktsamling "Svart och hvitt" är ett exempel härpå. Någon gång framställer han dock en typ ur vår egen tid i

"monokel och silkecylinder
paletot, paraply, blankläderskor —
en blick, som kufvar och binder,
en tunga, där blixten bor —

modern och korrekt och högst elegant,
ej spår till fantast, doktrinär och pedant,
en man, som leker med hinder
och blindt på sin seger tror."

Men vanligtvis begagnar han sig af en "mask", hvilken, illuderande en gången tid, därjämte passar in på skaldens och hans samtids ansikte.

Han är de stora personligheternas diktare. Han dissekerar dem ej eller plockar sönder dem bit för bit, för att visa en gapande och undrande hop, huru vi se ut invärtes. Den andliga kraftmänniskan är hos honom helgjuten, oantastlig, aristokrat. I diktens form har han sålunda mejslat en imponerande "Siegesallé" af historiska hjältegestalter.

Som sin andlige själsfrände anger han — Machiavelli. Dennes "Fursten" har lifligt tilltalat honom, utan att därför ha gifvit impulsen till hans egen riktning. Till ett närmare preciserande af denna kan anföras hvad han yttrade till den, som skrifer dessa rader:

"Under 'demokratiserande' tider framträder den stora härskartypen, min furste; han kan leda sitt ursprung från såväl samhällets botten som dess höjder, och han vet göra sin vilja gällande. Men för att vara verkligt stor — fortsätter skalden — är det ej nog att äga den största kraften inom sig, utan denne enskilde skall också vara bäraren af den största välsignelsen för de många — en individ, kort sagdt, så beskaffad, att hans lycka förutsättes af de många."

Denna tanke uttrycker han i Jörgen Kock i följande strofer:

"Ej vill jag er litenhet eder förtycka:
Jag vill tvärtom tvinga er alla till lycka."

ALFRED B. NILSON.

MIN FRAMTID.

MIN FORNTID griper efter mig:

gif ord åt mina kval,
åt stenarna, som stötte dig,
gif tunga med ditt tal!
Förgät den ej, fördölj den ej,
de långa årens törst:
då bet du munnen samman: "Nej,
nej, jag vill segra först!"

Nu växer du, nu stiger du
mot dina kullars krön,
och är du än en pilgrim, nu
syns målet för din bön.
Din kärlek slår sin vinges skydd,
skönpurpad, kring din stig,
och världen skådar, morgonprydd,
mot solen och mot dig.

Sjung ut! — O forntid, se, din blund
var blunden i en graf:
föds klagan ej i smärtans stund,
blir ingen klagan af.
Det kval, som samlats i min barm
med hvarje mörk minut,
när dagen stiger, ljus och varm,
som jubel strömmar ut.

Jag skådar upp, jag ser ej ner,
slut grafvens port igen!
Jag kan ej, kan ej klaga mer,
jag kan ej klaga än.
Jag har ej nått min högsta höjd,
ej plockat alpens blom,
mig återstår all dagens fröjd,
all bergets rikedom.

Min framtid, du, som gaf mig bud
hvar mulen sorgedag,
på dina altar, segergud,
min forntid offer jag.
Hvar torsos brons, som formats till
vid elden af mitt blod,
i degeln käckt jag slunga vill
som massa åt din stod.

Min framtid, du, som är mitt allt,
min sagas sagofé,
du mina drömmars jordgestalt,
blott skönare än de.
Det var min fröjd, så förr som nu,
när fröjden stoltast brann,
min gud, att du är kvinna, du,
och jag, att jag är man!

K. G. OSSIAN-NILSSON.

SVENSKT RIKSDAGSLIF. AF LUCI-DOR.

V.

UNDER HÖGTRYCK. NÅGRA SLUTORD.

DEN FÖRSTA RIKSDAGEN i det nya parlamentshuset på Helgeandsholmen har icke legat på latsidan. Tvärtom, men den har, trogen sina traditioner, följt den dåliga vanan att gömma det mesta och värsta till sist. Sålunda ha riksdagsveckorna efter påsk utmärkt sig för ett högtrycksarbete, som nära nog är utan motstycke uti våra parlamentariska annaler. Det var inga öfverord, då hr Persson i Tällberg inledde sin talmansvisa på följande sätt: "I tusende frågor vi haft att besluta."

Dagarne ha icke räckt till, nätterna ofta måst tillgripas. Vid åtminstone två tillfällen ha andra kammarens nattplena sträckt sig ända in i arla morgonstund, så att klockan slagit 4, innan talmansklubban beseglat ja-svaret på det traditionella: "Behagar kammaren åtskiljas?" Sådana dygn har den folkvalda kammaren haft en normalarbetsdag af drygt 14 timmar, hvilket hittills är rekord. I hvilken grad riksdagsarbetet mot slutet forcerades framgår icke minst däraf, att frågor af stor betydelse måste af vederbörande utskott afstyrkas med den motiveringen, att utskottet icke hunnit sätta sig in uti ärendet.

Motionstiden är begränsad och det kan väl ifrågasättas, huruvida icke äfven regeringens propositionsrätt borde vara det. Åtminstone måste det betraktas såsom i högsta måtto olämpligt att k. m:t aflämnar viktiga k. propositioner, hvilka sedan i sin tur ofta framkalla

ändringsförslag från enskilde motionärer, så sent som upprepade gånger skedde vid årets riksdag.

Förvisso föreligger här en fråga, som förtjänar att allvarligen upptagas till diskussion, på det att det svenska riksdagsarbetet ej alldeles måtte förryckas. Det första krafvet på en lagstiftande församling är naturligtvis att frågorna blifva allsidigt och grundligt pröfvade, men det medgaf tiden visst icke alltid under det nu avslutade riksmötet.

Bland de många ärenden af stor vikt, som expedierades under högtrycksveckorna, var äfven *kvinnornas rösträttsfråga*. Från dagspressens redogörelser känna Iduns läsare resultatet. Ingenta kammaren ville vara med om ett så billigt kraf som att hos regeringen begära en utredning. Emellertid funnos i båda kamrarne varmhjärtade och värtaliga förespråkare för kvinnans rätt. Och det visade sig att här, såsom i England, denna rösträttsfråga icke är bunden vid de vanliga partibanderna. Hufvudtalaren i första kammaren till förmån för en skrifvelse till regeringen var den strängt konservative rektor Sæve, medan uti andra kammaren hufvudtalaren emot hvarje åtgärd var den frisinnade folkskolläraren Nydal. Det kan icke hjälpas, men det gjorde ett föga upplyftande intryck att höra denne senare, ty hans ord klingade såsom ett genljus från länge försvunna tider, då kvinnan ansågs stå på ett lägre trappsteg än mannen. Detta framhöll också frih. C. C:son Bonde, hvilken uti ett ridderligt, glänsande anförande tillbakavisade den Nydalska ståndpunkten, minnande om lifegenskapens dagar, samt ställde kvinnan på hennes rätta plats vid mannens sida. Men det är under alla omständigheter uppenbart, att det nog dröjer, innan den svenska riksdagens majoritet får ögonen öppna för rättvisan och billigheten af kvinnornas rösträttskraf. Flere talare motiverade nu sitt afslagsyrkande därmed, att de icke ville lägga någon sten i vägen för lösningen af männens rösträttsfråga. Då emellertid i det föreliggande förslaget kraftigt framhölls, att man afsåg en alldeles fristående behandling, så smakade detta skäl bra mycket af de obotfärdiges förhinder.

Hvad har annars 1905 års riksdag uträttat? Ja, resultaten hafva, trots högtrycksarbetet, varit öfvervägande negativa. Ett mera frikostigt nedgörande af propositioner och motioner har väl sällan, om ens någonsin, skådats. Det har slaktats med formligt raseri.

Dock föreligga naturligtvis äfven några positiva resultat, fastän de utgöra ett försvinnande procenttal utaf de många förslag, som gått all världens väg. Nå, en stor del kommer nog tillbaka igen.

Det är väsentligen landsbygden som profiterat af den gångna riksdagens arbete, och den gamla, olyckliga kontroversen mellan land och stad har också vid några tillfällen gjort sig skarpt kännbar.

Gifvetvis skulle det föra oss alldeles för långt att här gå in i detaljer. Vi erinra endast om några hufvudsaker. Våra landtmän ha fått sig en ny väglag, men säkerligen är detta eviga stridsäpple därför ingalunda bringadt ur världen. Ett viktigt resultat är den nya sockerlagstiftningen, som innebär en öfvergång från råvaru- till produktbeskattning och afser att låta staten dela förtjänsten med sockerfabrikanterna. Riksdagsmännen ha denna gång haft mycket bestyr med några af våra förnämsta konsumtionsartiklar. Utom med socker ha de sysslat med bl. a. brännvin, öl och svagdricka. Vi ha fått ny brännvinsförordning, ny ölförordning och ny svagdricksförordning, samtliga bjudande på skärpta bestämmelser i afseende på försäljningen, utom den sistnämnda, som tvärtom afser att helt och hållet frigifva

försäljningen. De tre förordningarne innebära alla ett moderat tillmötesgående af från speciellt nykterhetshåll framställda önsknings. Hvad särskildt den nya brännvinsförordningen beträffar, så bjuder den dessutom på alldeles ny grund för försäljningsmedlens fördelning, hvarigenom landsbygden i hög grad gynnas på städernas bekostnad.

Alla dessa förslag äro antagna på regeringens initiativ. Men annars har regeringen icke haft någon angenäm säsong. Den har varit utsatt för en nära nog oafbruten följd af nederlag och andra obehagligheter; och det är anmärkningsvärdt, att angreppen kommit icke blott från motståndare, utan äfven från sådana, som borde i främsta rummet tillhöra de trogna vännernas skara. Vi erinra blott om, huru t. ex. i första kammaren en dr Cavalli, en häradshöfding Gustaf Berg ooh en frih. Gripensstedt sällat sig till angriparnes krets.

Bland de fallna regeringens förslagen nämna vi här blott några af de allra viktigaste. Det är känt, huru rösträttsfrågan strandade på kammarnes skiljaktiga beslut; den blir nu den stora programpunkten vid sommarens val till andra kammaren. Strejklagen föll, kanslihusfrågan föll, det stora flottanslaget gick om intet, likaså kaserbyggnadsanslaget. Inalles har denna riksdag prutat omkring 13 millioner på hvad k. m:t äskat, hvarigenom den slutsumma, som riksstaten balancerar med, nedbringats till det fortfarande ståtliga beloppet af 172,270,000 kr., som är nära 5 millioner mindre än närmast föregående.

Betecknande för den situation, som varit rådande, är att, medan riksdagen genomgående varit så ovanligt kraftig i sin prutmån gentemot k. m:t, den till arbetareförsäkningsfonden beviljat 600,000 kr. mer än k. m:t begärt. Där regeringen sökte pruta, där ville ej riksdagen vara med.

Mycket skulle naturligtvis kunna vara att berätta om den gångna riksdagen och dess högtrycksarbete. Den storm, som malmtullen i elfte timmen uppväckte, är ännu för färsk för att behöfva återupplivas. Den satte lidelserna uti en för våra förhållanden ovanligt häftig svallning. Man kan förstå, i hvilken grad situationen uti vår lugna andra kammare hade förändrats, då en aktad dannedman i explosiv vrede kunde beskylla en af ministrarne för att ha — missbrukat ordet.

Som sagdt, mycket skulle ännu kunna vara att förtälja. Men det är ju en förtjänst att sluta i tid, isynnerhet, förmoda vi, när man skrifer om politik uti Iduns spalter. Därför bjuda vi nu läsaren farväl. Riksdagsmännen ha ju också rest hem till maka och gård och det är tyst i den mångomstridda byggnaden på Helgeandsholmen.

Innan vi nedlägga pennan, tillåta vi oss blott att citera ännu några ord ur den förut omtalade visan af hr Persson i Tällberg. Han sjunger bl. a. så här:

*"Men hur i debatten vi än hafva grälat,
det bästa för landet oss alla besjälät."*

Ja, den saken tillkommer det icke oss att betvifla. Valmännen ha ju själfva afgörandet i sin hand.

Ett pris af

Femtusen (5,000) kronor

är i Iduns nya litterära pristäffling utfäst *för den bästa svenska originalromanen* af ungefär 300 sidor vanlig bokoktav. Täfflingstiden utgår den 30 juni 1905. Närmare program och bestämmelser återfinnas i Idun nr 41 för föregående år.

Alla våra författare och författarinnor inbjudas att deltaga!

•• MUM ••

är nutidens bästa näringsmedel för barn och sjuka. Förordadt af Herrar Läkare.

Prof sändes gratis och franco från Axel Lennstrand, Gefle.

SEX STYFVER. FÖR IDUN AF AMANDA KERFSTEDT.

DET VAR en tidig vårnatt. Hafvets oro hade stillnat af, och på vattnet glimmade en smal strimma från den nytända månen. Is-sörjan i sundet var borta, och luften kändes ren, hög och mild.

Uppför den långa backen till fästningen i skymningen mellan de höga murarna gick med brådsakande och likväl försiktiga och tysta steg en kvinna. Hon var klädd i tofflor och hade en schal öfver hufvudet. Väl uppkommen, smög hon ljudlöst fram utefter murarna, klättrade med gränslös och vågsam vighet öfver vallgrafven på så sätt, att hon fastgjorde ett rep på ena sidan, kastade det öfver till den andra, där det togs emot och gjordes fast. Hon svängde några ögonblick öfver djupet och nådde äntligen fram, då en kraftig hand fattade henne och drog henne upp.

“Jag kan aldrig tacka dig nog, Olle,” hviskade hon. “Jag kan åtminstone få tala med honom, medan du har vakt.”

“Jag blir väl olycklig för’et, jag, till sist.”

“Nej, det blir du inte. Jag är nog försiktig och du är väl inte min bror för inte heller.”

“Ja, tig nu bara. Jag vet hvad det gäller, jag.”

De gingo båda framåt i murarnas skugga, den unge soldaten med jämna, taktfasta steg, hon ljudlöst smygande efter honom, till dess de kommo fram till logementen.

“Gå in i vaktkuren,” sade han.

Där stod hon och väntade, skälfvande både af ängslan och lycka. Men hon behöfde ej vänta länge, inom en minut såg hon honom komma, lång och smärt i sin hvita fångdräkt, så var han där hos henne, dörren sköts till utifrån, och de stodo i mörkret tätt slutna till hvarandra.

“Äntligen träffar jag dig då, Anders Petter,” hviskade hon. “Jag tycker det är en evighet mellan hvar gång. Hur mår du? Nu börjar du väl få tillbaka humöret, när det lider så snart till slutet.”

“Du förstår inte det där, Stina Lisa,” sade han dystert. “Jag vet inte hvad det kommit åt mig. Jag är rädd för hvar dag. Jag tror aldrig jag kommer öfver de här tre månaderna.”

“Hvad nu, Anders Petter, jag måtte väl aldrig lämnat allting därhemma och flyttat hit och tagit plats hos kommandantens och lärt mig bli akrobat för en mes heller. Det där vill jag rakt inte höra, håll du bara modet uppe. Snart tåga vi ut med pukor och trumpeter du och jag, och så gifta vi oss med detsamma.”

“Mes,” sade han, “en dråpare.”

“Det var ju i våda, Anders Petter, hur ofta skall jag säga dig det. Du tog för hårda tag i brottningen.”

“Men sinnet rann på mig, och nu ser jag honom ligga död hvar natt.”

“Du tänkte aldrig göra honom skada, men det gjorde han. Han tänkte från början ta lifvet af dig.”

“Hur vet du det?”

Hon tvekade ett ögonblick.

“Det vet jag därför att han friade till mig kvällen förut, och då hotade han att skada dig. Och nu är det bara den här inspärningen, som gör dig missmodig,” sade hon lugnande.

“Vi får ju arbeta ute,” sade han, “och det är en välgärning. När jag arbetar med spaden, tänker jag på forna tider, på torpet och på dig, Stina Lisa.”

“Nå, det var då väl, att jag fick höra ett ord om det,” sade hon.

“Ja, hade jag inte dig...” sade han. Rösten stockade sig i halsen på honom.

“Och hade jag inte dig,” sade hon. “Men nu ska vi slå bort sorgen. Tre månader — det går som en dans.”

Men sorgen satt där, så att de inte ens kommo sig för att kyssas. Minuterna voro för allvarsamma för sådant. Men han höll henne hårdt tryckt mot sitt bröst.

“Har du hört något från de gamla?” sade han.

“Ja, här är bref. Hvar har du fickan? Se här är litet åt dig. Göm’et bara väl för de andra. Och så godt mod, Anders Petter.”

Det knackade sakta på dörren.

Brodern soldaten följde henne tillbaka. Repet satt kvar öfver vallgrafven, och hon svängde åter öfver djupet. Då hon väl var uppkommen, löste han det, och hon drog det till sig, rullade ihop det och bar det så under schalen. Så hade hon hållit på i nära två år, alltid modig, trogen och uppmuntrande.

Nu behöfde hon allt komma till ro och sofva, ty dagen därpå väntade henne mycket arbete. Men för första gången hade också öfver henne krupit en viss underlig skräck. Man visste icke af några nerver på den tiden, men man trodde på aningar. Hon låg länge som under en mara, men hur det var, segrade hennes stora, starka, uthålliga kärlek öfver alla spökbilder, hon somnade trygg och lugn och vaknade nästa morgon kraftfull och glad till sitt arbete och sina tysta förhoppningar.

— — —

Kapten Hoff, kommandant på fästningen, och hans fru skulle ha middagskalas, och som detta var mera ovanligt i den lilla staden, där man i allmänhet inom sällskapslifvet nöjde sig med supéer med dans, så var det ganska naturligt, att det var stor uppståndelse i kommandant-huset för att ordna tillredelserna med all den noggrannhet, som tillfället kräfde.

Fru kaptenskan var en duktig kvinna, som styrde sitt hus med ordning och praktisk förmåga. Hon visste hvad hon ville, och hvad hon ville, det genomförde hon. Hon var trägen och trogen i skötandet af sina plikter. På sitt sätt kunde hon kallas godhjärtad, men hon var härsklysten och satte sin ära i att sköta sin ekonomi så, att kaptenskan kunde ha skäl för sitt belåtna skryt: “Min hustru får tolfskillingen att räcka till lika mycket, hvartill andra fruar behöfva riksdalern.” En gång om året tog hon sig ledighet för att resa bort och hälsa på sina gifta systrar, och det påstods att när dagen för hennes återkomst närmade sig, brukade barnen suckande säga sinsemellan: “Ack, om pappa ändå vore mamma!”

Ty kaptenskan hörde till det medgörliga slaget, som såg lifvet i ljusa färger och älskade att ha glada ansikten omkring sig, hvarför hans utnämning till kommandant på en fästning, full med fångar, af många betraktades som en ödets ironi.

Emellertid höll fru kaptenskan i och för den stora händelsen nu en konferens med stadens kokmadam i salskammaren, under det huspigan stod och torkade glas vid skänken.

“Ja, madam Sundbom,” sade kaptenskan, “då börja vi således med fisken, stufvad piggar och potatis, och sedan taga vi soppan.”

“Om kaptenskan ursäktar, så hörde jag att inne i staden så ha de fina herrskaperna tagit sig till att börja med soppan. Det sade min svägerska, som varit inne och hälsat på sin dotter, som är matlagerska, så att det är alldeles sent.”

“Säger madam det? Ja, jag hörde nog glunkas om det i Stockholm också, men det är då upp- och nedvända världen, det måste jag tillstå...”

“Men det kunde ju vara intressant att börja med den seden här, herrskapet som ändå är liksom förnämst...”

Sidentyger med Schweizerbroderi

till

Klädningar och blusar

sista nyhet i Japan Pongé å kr. 3.10 & 4.70 pr meter. Levereras tull- & portofritt till privatpersoner.

Profver omgående franko.

Schweizer & Co., Luzern S. 5. (Schweiz.)

“Ja-a, det förstås, men...”

“Jag hörde att borgmästarns hade börjat med soppan härom sistens, när di hade middag för fastlandsbor,” inföll huspigan.

“Håll mun, Stina Lisa, det är ingen som frågat henne om råd,” sade kaptenskan skarpt, häftigt upprörd öfver att hon förlorat hedern att vara den första. “Jag behöfver inte apa efter hvarken borgmästarns eller postmästarns eller för resten någon människa.”

“Men”, invände madam Sundbom saktmodigt, “på den där middagen var det bara utbölingar. Bevars, ingen i staden ansågs värdig. Det skulle falla sig så bra, om vi tog köttsoffan först — och så fisken — och se’n steken och sist efterrätten. På så vis kunde kaptenskan spara in vinet på ena rätten, för på fisken kunde di gärna dricka ur skvättarna efter soppvinet.”

“Jag tänker visst inte ta något vin på soppan, och kom ihåg, Stina Lisa, att du slår i förståndigt i glasen. Du går bakom gästerna och sträcker fram armen till höger om den du serverar, men hufvudsaken är att du slår i så, att du får fjorton glas ur buteljen. Det är bäst du öfvar dig i kväll med vatten.”

“Jag ska nog göra mitt bästa, frun, var säker på det. Hvad på mej ankommer, så ska di inte bli ankomna,” sade Stina Lisa och skrottade till.

“Hvad har kaptenskan tänkt sig för stek?”

“Jag har visst inte tänkt mig, utan jag har redan skaffat, men jag var rädd, att inte kalfsteken skulle räcka, för den var inte så värst stor, utan jag måste ta en fårstek också.”

“Men hvar i all världen ska vi steka dom?” ropade madam Sundbom till. “Ska vi elda upp stora bakugnen ute i bagarstugan?”

“Den drar då en half famn ved,” sade kaptenskan bekymrad. “Går det inte an på hällen i gryta?”

“Nej, vet kaptenskan, di blir inte gentila på det sättet. Och med all smörgåsmaten och grönsakerna blir nog spishällen full ändå.”

“Ja, då begriper jag inte hur vi ska bära oss åt,” sade kaptenskan suckande, “det blir väl ingen annan råd än att elda i bagarstugan.”

“Det tycker jag då är alldeles orimligt. Men skulle vi inte kunna skicka dom till bagaren för att stekas. Det gjorde vi en gång hos kyrkoherdens, mins jag.”

“Men det kostar väl det med?”

“Ah, bara en spottstyfver. Jag kvistar öfver till bagar Wiberg och frågar, om han kan ta emot dom. Jag är igen i rödaste rippet.”

Sagdt och gjordt. Madam Sundbom sprang, och det dröjde icke länge, förr än hon var tillbaka.

“Ja, nu är det uppgjort med hela paschansen. Bagar Wiberg kunde inte ta mer än den ena, för han kunde inte förstöra brödgräddningen för kaptenskans kött, sa’ han, men den han tog skulle nog bli till belåtenhet, sa’ han, och så sprang jag till bagar Apelkvist, och han var villig att ta den andra, fastän det hade sig litet svårt, sa’ han, men för kaptenskan skull, sa han...”

STURES MJÖLK-CACAO

är numera obe-triuligen erkänd som angenämaste och hälsosammaste frukostdryck, som finnes. Förutom den bästa Cacao's fina arom och angenäma smak, har den mångdubbelt mera näringsvärde och är hälsosammare än någon annan i handeln förekommande Cacao. Se i öfrigt Professor Bergstrands och Handelskemisten John Landins intyg. Priset är det billigaste, nämligen endast 3 kronor pr kg.

Lanolin-Sana-Tvål.
Garanterad ren, neutral, mild och öfverfet.
Bästa Barntvål
25 öre st.
Grumme & Son
Stockholm.

”Det vet jag visst,” sade kaptenskan, ”han kunde lika väl göra det för min skull.”

Madamen hostade ett litet omärkligt tag, som lika omärkligt, men välförstått besvarades af ett eko från skänken.

”Frågade madam, hvad det skulle kosta?”

”Nej, det gjorde jag verkligen inte, för det kan då inte bli någon summa att tala om; de ha ju ugnarne eldade i alla fall, så det blir ju ingen extra utgift för dom, bara besväret förstås...”

”Det var dumt i alla fall. Man skall alltid veta hvad man ger ut. Kom ihåg det till en annan gång, madam Lundbom.”

Följande dag skulle kalaset bli, och det bakades och stektes och arbetades till sent på natten i kommandanhuset, och klockan half tu på onsdagsmiddag stod det långa bordet dukadt med brutna serveter och glänsande kristallskålar. Tvänne soldater voro beordrade att hos respektive bagare hämta hvarsin stek i sista minuten, så att de ännu skulle bibehålla sin hetta. De ankommo med sina långpannor till köksuppgången, just som gästerna troppade in genom hufvudingången. Kaptenskan stod klädd i full stass i köket, för att kasta en sista blick öfver tillrustningarna.

Tidningarna, som höljde stekarna, borttogos och de framstodo vackert brynta och glänsande till så väl kaptenskans som madam Lundboms stora belåtenhet. ”Det kan då riktigt vattnas i munnen bara af att se på dem,” förklarade madamen.

(Forts.)

SKOLUNGDOM OCH NERVOSITET.

HÄRMED vill äfven undertecknad göra några reflexioner i detta redan ganska flitigt debatterade ämne. Föregående inlägg ha framställt åtskilliga både verkliga och tänkta orsaker till skolungdomens nervositet. För min del tror jag inte att själfva läxläsningen, sådan den numera är ordnad, på något sätt bidrager därtill, ej heller kan jag förstå, hur det skulle bära sig med undervisningen, om läxläsningen togs bort. Jag beklagar verkligen af hjärtat alla lärare och lärarinnor, om den metoden blefve införd, att allt skulle läras af barnen under lektionstimmarna. Hvilket oerhördt arbete detta skulle blifva, kan hvar och en inse, som själf något pröfvat på lärarekallet. Det skulle för öfrigt fostra bekvämlighet, osjälfständighet och stor osäkerhet hos eleverna. Just det att de få själfva läsa sina ämnen och tänka öfver dem på egen hand, tror jag är mycket nyttigt och utvecklande. Äfven är det väl meningen, att lektionerna skola befasta och utvidga de kunskaper eleverna sålunda förut skaffat sig. Utan läxläsning tror jag ingen undervisning kan få något resultat, — och hur skulle det gå med lärare och lärarinnor? Helt visst skulle de bli öfveranstängda och nervösa i ännu högre grad, än hvad redan nu är fallet. Att försöka inpränta ett ämne under en lektion hos 20 à 30 elever på en gång, så att hvar och en af dessa sedan har en verkligt god behållning däraf, och hålla på så lektion efter lektion, — därmed stode ej många ut.

Jag har kommit att fundera på något annat, som jag tror inte så litet befrämjar nervositeten hos skolungdomen. Det är de mångahanda profven i alla ämnen strax före examen och den däraf alstrade »hetsjakten» mot slutet af terminen, just då både lärare och elever börja känna sig trötta och det värsta arbetet egentligen borde vara öfver. Det skall vara prof i historia, geografi, matematik, tyska, franska, engelska

och svenska, och efter dessa prof rättar läraren och lärarinnan till stor del sin betygsättning. Atminstone var och är nog ännu förhållandet så i den skola, där jag åtnjutit undervisning. Vår lärare i historia delade på »profimmarna» — en för sv. hist., en för allm. hist. och en för litteraturhist. — ut åt oss elever hvar sin lapp med 10 à 11 olika frågor i detta ämne, hvilka vi sålunda på 1 timme skulle skriftligen besvara. Vi skulle redogöra för krigshändelser, slag, fredsslut, karaktärer, regeringar m. m. I geografi hade vi dagen före examen muntlig proflektion i geografi, som varade flere timmar på e. m. Då skulle allt, hvad vi läst under den gånga terminen, genomgås och förhöras. Af fruktan för att ej riktigt kunna besvara alla skriftliga och muntliga proffrfrågor och till följd däraf få mindre goda betyg lästes nu alldeles vildt dagarna närmast före examen. Jag vet flera elever, som sutto uppe och läste hela nätterna och sedan kommo till skolan feberaktiga och nervösa, ur stånd att kunna hålla tankarna tillsammans. Själf var jag dagen före min utgångsexamen så trött och öfveranstängd, att jag oupphörligt föll i gråt utan någon anledning. Sedan på sommaren minns jag, hur slö och trött jag kände mig. Jag kunde inte alls njuta af friheten på grund däraf. Är det nu rätt att gå tillväga så? Skall inte en lärare och lärarinna kunna hinna få en klar uppfattning af en elevs kunskaper och framsteg under terminens lopp utan att behöfva anställa sådana prof och sätta betygen därefter? En elev, som allvarligt arbetat under terminen och alltid kunnat sina läxor, kan vid profven råka dumma sig och sålunda få sämre betyg än en elev, som varit lat under terminen, men stormläst till profven och redt sig bra med dessa. Detta är ej rättvist, och jag tror, att en dylik nervspänning vid terminens slut, då arbetet i stället borde så småningom saktas af, kan ha ganska ledsamma följder med sig.

— PRIVATLÄRARINNA.

Det har varit med tämligen blandade känslor undertecknad läst Ann Y:s m. fl. inlägg i ofvanstående fråga.

Har själf för icke så värst många år sedan varit en sådan där »nervös, blodfattig, öfveranstängd varelse», men det var till stor del mitt eget fel, liksom jag tror det är många. Flickor äro ju i allmänhet, som Ann Y. säger, utrustade med en god portion mera ambition än gossar. Den där ambitionen är ju något man kan vara glad öfver att äga, men den kan också bli till skada, det har jag sett många exempel på, själf är jag ett. För att någon gång få tillfälle att öfverglänsa kamraterna läste jag och många »bredvid» i nästan alla ämnen. Läste på flere sidor i förväg i öfersättning o. s. v. Själva läxorna togo minsta tiden. De voro för öfrigt så väl genomgångna i skolan hvar enda en, att äfven de minst begäfvade ej behöfde slita ut sig. Hade ej denna falska ambition drifvit oss att läsa mer än vi behöfde, hade vi visst icke behöft bli bleka och öfveranstängda. Såsom det i allmänhet undervisas nu för tiden af våra unga lärare, klart och åskådligt, hvarje läxa förberedes grundligt, tror jag det är orätt att kasta all skuld för nervositeten på skolan. Nog finns det en och annan äldre lärare och lärarinna, som anser beredandet som ett onödigt påhitt och håller styft på ordagrann utläsning, men de äro dock sällsynta, lyckligtvis.

Hvad som särskildt förvänat mig i de här uppsatserna är talet om att afskaffa hemläxorna. Det låter ju nog bra, och från barnens synpunkt sedt vore det ju härligt, men stackars lärare och lärarinnor. Den, som kan komma fram med ett sådant förslag, har tydligen ingen aning om, hvad det vill säga att undervisa barn. Redan nu få lärarne arbeta så, att de äro både »nervösa och öfveranstängda», och hvad blefve de icke, om barnen ej skulle ha något att läsa öfver hemma. Men om man nu ser bort från läraren, jag undrar, om det vore så nyttigt för barnen att slippa från allt själfstudium. Jag tillåter mig tvifla därpå. Huru skola de i en framtid kunna reda sig på egen hand, om de ej redan som barn få vänja sig därvid. — Den där ideén om slopandet af allt hemarbete skulle möjligen kunna realiseras i några få ytterst gynnsamma fall, om en lärare t. ex. blott hade 2 à 3 elever, men med klasser på 20 à 30 barn är den nog otänkbar.

Du mor, som har sådana bleka, öfveranstängda barn, har du aldrig tänkt på, att du själf skulle kunna afhjälpa det onda i någon mån? I stället för att skjutsa de läxläsande pysarna till motsatta änden af våningen för att slippa höra surret, kunde du ju taga ditt arbete och sätta dig midt ibland dem. Tänk så mycken oro, som skul'e försvinna, om mamas vänliga ögon hvilade på ungdomarna, medan de besvärliga läxorna lästes. Så kunde du ju gifva dem en och annan vägledande fråga på det lästa, låta dem få »berätta» läxorna för dig etc. Visa dig så intresserad af deras arbete som möjligt, tala om för dem, hur mamma en gång i tiden själf fått »knoga» med läxor, uppmuntra dem på allt sätt och försök att få dem att tycka om sitt arbete. Beklaga dem framför allt ej, därmed gör du ingen nytta, men stor skada. — Tror du icke, du lilla mamma, som är så orolig för dina barn, att mycken nervositet skulle försvinna, om du följde ofvanstående råd. Jag tror det, ja, jag är alldeles öfvertygad därom.

L. P.

STUDENTVIGILANSEN I UPSALA PÅ 1850-TALET. NÅGRA ANTECKNINGAR AF N. P. ÖDMAN.

(Forts. o. slut fr. nr 19)

NÄR JAG som ung studentkandidat kom med några andra dito per ångbåt från Stockholm den 5 november 1855, så var det alldeles som här beskrifvits. Särskildt var det en äldre student med glasögon och vördnadsvärdt helskägg, som aldrig släppte oss. Han icke blott mötte oss vid båtens ankomst och vigilerade af oss så mycket som då medhans, utan lagade så att han äfven under de närmaste dagarne var så mycket som möjligt i vårt sälskap, ja, omgifven af oss som ett slags livvakt, och var ständigt treflig och underhållande, outtömlig på anekdoter, som gäfvoss riktiga paroxysmer af skratt, outröttlig att föra oss omkring och visa oss stadens märkvärdigheter och äfven att föra oss från sweitzeri till schweitzeri och på det gemytligaste sätt beställa in varor på vår egen bekostnad — och därpå i en jovialisk och nedlåtande ton vigilerade af oss till höger och vänster. Vi tyckte alla att han var så »glad och treflig», men nöjet och äran af hans sällskap visade sig i längden rätt dyrbart.

Stundom nöjde man sig ej att möta studentkandidaterna vid ankomsten, utan det kunde hända, när de kommo landvägen, att man till och med for dem lång väg till mötes. Bekant var, att norrlands-studenterna alltid på detta sätt reste sina unga landsmän till mötes ända till Högsta gästgivarvärdgård. Där hälsade de dem välkomna, intogo festmåltid med dem i gästgivarveriets stora sal och vigilerade grundligt af dem, och sedan foro studenter och studentkandidater i en lång rad af skjutskärror och åkardroskor glad och broderligt tillsammans in till Upsala. Detta lefverne på Högsta gästgivarvärdgård var känt inom studentkåren under benämningen »Högsta väsendet» och fortlefde ända till dess att järnvägsresorna trädde i landsvägsfärdernas ställe.

Men den vanligaste vigilansen var den som försiggick kamrater och bekanta emellan året om. Och alldeles särskildt voro de utsatta därför, som fått »rek» med posten. Till dessa »lyckliga» eller olyckliga — huru man nu skall kalla dem — församlade sig låntagarne som örnarna kring »ätelen». Men huru kunde dessa roffoglar få väderkorn på reket? Förklaringen var mycket enkel. I det gamla posthuset midt emot Geijerska huset nedanför »Carolina rediviva», var nämligen hvarje postdag i förstugan uppsatt på en svart tafla en lista på aila dem som hade rek med posten, och här skockades alltid de lånebehöfvande, och så fort någon af dem fått å listan syn på namnet på en bekant, helst en landsman, skyndade han till dennes bostad och stormade in under ropet: »Du har rek på posten! Hur mycket kan du vara af med?»

Ja, ibland kommo många instormande samtidigt på detta sätt och ropade om hvarandra de belopp de önskade. Huru som helst, när nationsvaktmästaren äntligen kom med reket, så var det bara att dela ut till höger och vänster, till dess man själf ägde endast en ringa bråkdel kvar af hela sändningen.

Af sådant hade jag själf mer än en gång personlig erfarenhet. Men jag kan äfven ur egen erfarenhet berätta ett fall då den kamratliga behandlingen af ett rek gick mycket längre än så. Jag satt en dag och studerade i all sköns ro i min vindskammare, då ett par af mina landsmän kommo inrusande och den ene bar i handen ett uppbrutet bref, som han lämnade mig under utropet: »Här har du ett

Kostymer

blifva fullt fraicha efter tvättning eller färgning hos **Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.** Ombud i Stockholm: **Fröken Beda Johnson, Kungsgatan 9.**

rek, som jag tog för din räkning från vaktmästaren, och jag öppnade det och lånade 50 kronor, som jag just behöver i dag. Och X. här lånade 25, och — här har du resten. Man må ej undra öfver, om jag vardt lite häpen och förargad och äfven uttryckte det. Men att bråka var inte värdt. Det var ju en "äldre landsman", och han själf tycktes ej fatta att han gjort annat än hvad han som god kamrat kunde göra. Tvärtom tycktes han anse, att jag borde vara tacksam öfver att han räddat reket åt mig och burit det enkom hem till mig, innan de andra hade hunnit kasta sig öfver det. Ja, så långt kunde det gå.

Ett annat vigilansminne, där också en äldre landsman spelade hufvudrollen må i detta sammanhang förtäljas. Saken timade under ett af mina första Upsalaår. Jag afhemtade denna gång själf mitt "rek" på posten och blef genast plockad redan i förstugan på åtskilliga smärre belopp. Postremissväxlar förekommo då ej ännu, det var alltid kontanta sedlar i reken och i vanligaste fall småsedlar. När de andra fått sitt, kom slutligen en något äldre kamrat fram — vi kunna ju kalla honom Y. — och sade i den nedlåtande ton som anstod en äldre landsman till en yngre:

"Låna mig 35 kronor, du skall få igen dem i dag 8 dar."

"Ja är det riktigt säkert det då?" sporde jag, ty jag tyckte mig redan ha delat ut nog, och han var dessutom inte känd att vara så punktlig i affärer.

"Säkert?" utropade han förnärmat, "jaså du tviflar på min ärlighet! Behåll då dina pengar jag kan reda mig utan dem."

Därmed vände han mig ryggen och gick förargad sin väg. Jag beskedlige unge student blef genast olycklig öfver att jag sårat en äldre kamrat. Han var ju "junior", jag blott "recen-tior" — och jag skyndade efter honom och erbjöd honom pengarna; men han bara slog afvisande ifrån sig med handen och sade: "Du tror inte jag håller hvad jag lofvar, sådant folk vill jag inte ha att göra med", och han gick med en spansk min vidare. Men jag, jag följde honom envist och förnyade mitt anbud gång på gång under upprepade försäkringar, att jag trodde på honom, men fortfarande med samma resultat, till dess att äntligen, när vi hunnit in i porten till det hus där han bodde, den djupt sårade Y. vände sig om och sade i en halft nådig ton. "Nå så tag hit dem då!" Jag skyndade glad att räcka honom pengarna — och sedan såg jag inte röken af dem förr än om 20 år, då vi båda länge varit "män i staten."

Ja, jag tror icke jag öfverdrifver om jag säger, att rek. på min tid nästan ansågs som gemensam egendom eller, närmare specificerad, gemensam "nations-egendom". I detta fall rådde rent af ett slags socialism.

När vigilansen såsom äfven ofta var fallet, skedde hemma hos kamraten på hans ensliga kammare gick man naturligtvis ej lika hastigt och bröstganges tillväga som uppe vid posten eller vid ett tillfälligt möte. Det gällde då att först vara treflig en stund och att få "offret" vid riktigt godt lynne, innan man ryckte fram med sitt ärende. Jag glömmar aldrig den glade "Gorgs" * sätt att vigileras. Han kom en dag upp till mig på min vindskammare, och som hans besök ej voro så vanliga, undrade jag hvad han kunde vilja. Och snart fann jag till min belåtenhet, att det blott var ett vänligt kamratbesök, ty han var ytterst treflig och rolig, som han kunde vara när han ville, och aflockade mig under en halftimmes tid det ena glada skrattet efter det andra, och just som

han berättat en historia som var ännu roligare än alla de föregående, så att vi båda nästan kikkade af skratt — steg han hastigt upp, tog afsked och gick raskt sin väg. Men just när han hunnit stänga dörren, öppnade han den hastigt igen, stack in hufvudet och sade i en brådskande ton: "Det var sant, du kan väl inte händelsevis vara af med 10 "krisch" tills i morgon?" Nu förstod jag, att detta var hela ändamålet med hans besök, brast i skratt och gaf honom naturligtvis tian och om jag inte fick igen den precis "i morgon", så fick jag den en annan gång.

Apropos "krisch" så begagnades äfven namnet "krigare" ibland — då liksom nu. Det förtäljes, att en student, som, under det han låg på sjukhuset, mottog ett krafmbref så lydande: "De 50 krigare, som du lånade i onsdags, måste du genast betala åter", svarade med omgående; "Dina 50 krigare hafva flytt, och jag själf ligger svårt sårat."

Sätten att vigileras voro mycket olika. En samtida har berättat mig följande: En dag, då han händelsevis var vid kassa — en nyhet som förmodligen hunnit sprida sig — mötte han en studentkamrat, som kom brådskande emot honom och bad få vigileras 150 riksdaler. "Det kan jag inte, jag behöver pengarna själf", var svaret. "Ack, kära du", återtog den andre, "det är blott en formalitetssak. Jag behöver bara gå och visa pengarna för den som skall ha dem, så får jag låna dem igen, det vet jag förut — så du får igen dem om några timmar". — "Jaså, är det bara på det viset" och därmed lämnade X. honom pengarna. "Formaliteten" tog dock något längre tid än X. väntade. En tredjedel af pengarna fick han igen om några dagar, och resten har han inte fått igen än.

Det blygsammaste och därför minst riskabla vigilansbelopp jag hört omtalas, må här äfven få ett omnämnande. Den gamle originelle och alltid högtidlige västgöten S. mötte en morgon en bekant, som han hejade med frågan: "Kan bror låna mig 13 skillingar?" — "Hvarför just 13 skillingar?" sporde den andre skrat-tande. "Jo, sir bror, jag skulle just gå och äta min frukost, den kostar 18 skillingar, och jag har 5." De felande 13 fick han naturligtvis.

Till sist ännu en historia; och den gäller en vigilans, som i fråga både om originalitet och oblyghet torde söka sin like — och jag var själf offret derför. Saken förhöll sig på följande sätt. Under studentexercisen 1858 hade undertecknad, som ägde en viss öfning i konsten att rita af folk, tagit sig för att i ett album afteckna i blyertsprofiler hela studentkompaniet jämte dess militärbefäl, och detta album öfverläts sedan åt kompaniet för att å dess vägnar föräras åt den afhållne kompanichefen baron Philip v. Schwerin som ett minne af exercisdagarna. Vid afskedsfesten på öfre salen å Löfvens källare blef det ock till denne med ett hjärtligt tal af kompaniets pastor Otto Ljungqvist, verml., * högtidligen öfverlämnadt. Strax därpå knackades åter i bålen och "pastorn" höll ett vackert tal äfven till tecknaren af porträtterna och räckte mig tvärs öfver bordet å kompaniets vägnar en sedel på 50 riksdaler såsom uttryck af dess tacksamhet. Jag mottog sedeln med djup rörelse och höll den just i handen färdig att med några ord tacka mina kära kamrater för den oväntade gåfvan, då jag öfverraskades af att en af dessa, en ung adelsman, klappade mig på axeln och hviskade "Låna mig den till i morgon" och sträckte ut handen efter den. Och jag min stackare — förvirrad af både gåfvan och

vigilansen — räcke honom sedeln; och så voro de pengarna för lång tid försvunna. Först om några år fick jag igen dem genom att vända mig till den vidtstvåfvande unge mannens förmyndare.

Om nu någon möjligen skulle på grund af det föregående komma på den tanken, att den som här berättar, själf aldrig behöfde vigileras utan endast var "offer" för andras vigilans och just därför gör en så drastisk skildring af saken, så vill jag upplysa att detta visst icke var händelsen. Om andra vigilerade af mig, så vigilerade jag också af andra, när jag i min tur behöfde det — och det var ej så sällan.

Ja, vigilansen var så utbredd och allmän på min studenttid, att — åtminstone enligt min fulla öfvertygelse — de voro mycket få som aldrig behöfde anlita den. Och en och annan fick till och med anlita den uteslutande under hela sin studenttid för att kunna existera. Jag kände en student — en obemedlad men hederlig ung man, min personlige vän — som nödgades hela sin långa studietid lefva hufvudsakligen på "löpande vigilans." Han hade alls inga medel för egen del, och utförbarheten af det vågade företaget att fortleva och studera i Uppsala åratal igenom under en nödtvungen vigilans, som växte som en lavin öfver honom och höll på att krossa honom till sist, kan endast förklaras däraf, att han var en i hög grad ordentlig och samvetsgrann man, som alltid betalade på dagen, och därför till slut förvärfvade en sådan kredit och åtnjöt så godt anseende, att ingen, vare sig student eller borgare, som kände honom — och till andra vände han sig ej — någonsin nekade att hjälpa honom, när de själfva kunde det, och detta ofta med ganska stora belopp. Men denna omfattande vigilans tog ett oerhördt arbete och var i hög grad tids- och kraftödande. Större delen af hvarje veckodag ägnade han under många och långa läseår åt detta i sanning förtviflade arbete, som en svagare karaktär än han snart skulle ha dukat under för, och resten af dagen, när det blef någon, ägnade han åt flitiga studier.

Och härmed vill jag nu sluta denna lilla skildring af studentvigilansen på 1850- och 1860-talen. Man har sagt att den tidens studentlif var rikare på poesi än den nuvarande tidens, och jag är böjd att tro, att det verkligen så var; men ett är visst, och det är, att i detta studentlif fanns det äfven väldiga drag af prosa, och till sådana räknar jag framför allt dessa tre: *kortspelandet*, *supandet* och *vigilerandet*. Ja, de voro mer än prosadrag, de voro tre mörka slagskuggor öfver den tidens studentlif. Dessa skuggor torde, dess bättre — det är åtminstone min föreställning — ej förekomma på långt när så prononcerade i den närvarande tidens studentlif med dess nervösa brådska och "Streben". Men så har detta i sin ordning andra slagskuggor, som mera saknades på min tid, jag menar framför allt sådana som härröra från den moderna, upplösande tidsandan — och den skapar sannerligen ingen "studentlifvets poesi". Finns någon sådan ännu — och jag tror att den måste finnas i "den eviga ungdomens stad" — så väller den utan tvifvel fram från andra, friskare källor än en blaserad negations. Och att sådana källor finnas där och alltid skola finnas, därom är jag fast öfvertygad.

* Vill man i "studentvigilansen" spåra någon poesi så skulle den då ligga dels i den hjälpsamhet som ju vid all vigilans kamrater emellan gaf sig å ena sidan tillkänna, — ehuru denna visserligen ofta var nödtvungen — dels i den onekliga komik, som i vissa former af vigilansen framträdde.

* En känd studentfigur flerstädes skildrad i författarens "Ungdomsminnen".

* Sedermera ägare af Munksjö pappersbruk och riksdagsman i första kammaren.

SALUS
Garanti **CACAO** *

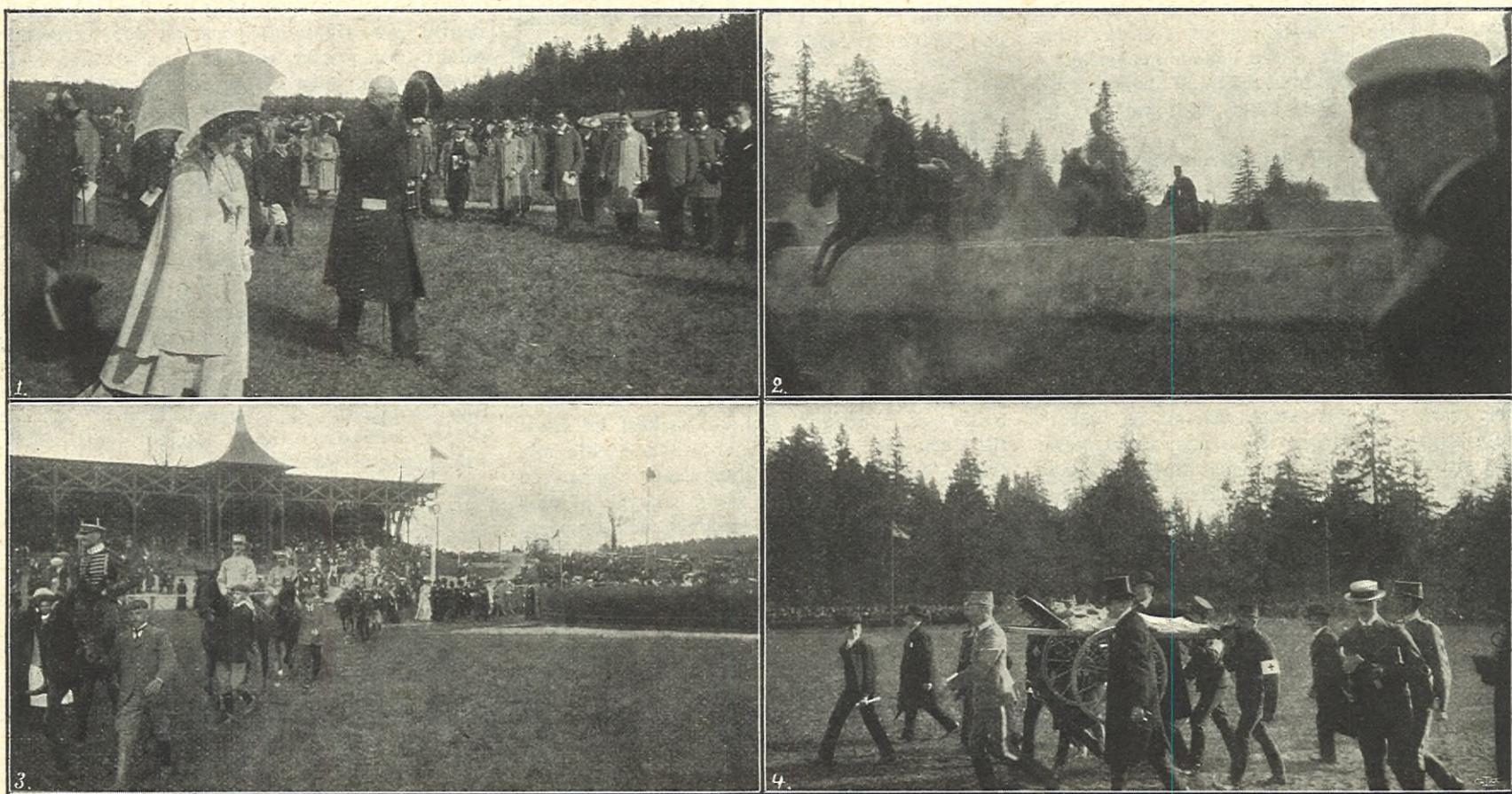
I plomberade påsar
à 100 gr. $\frac{1}{4}$ & $\frac{1}{2}$ kg. *
Pris 35 öre pr kg.

Obs. noga garantimärket
"Sålus" *
och blåttt värstreck.

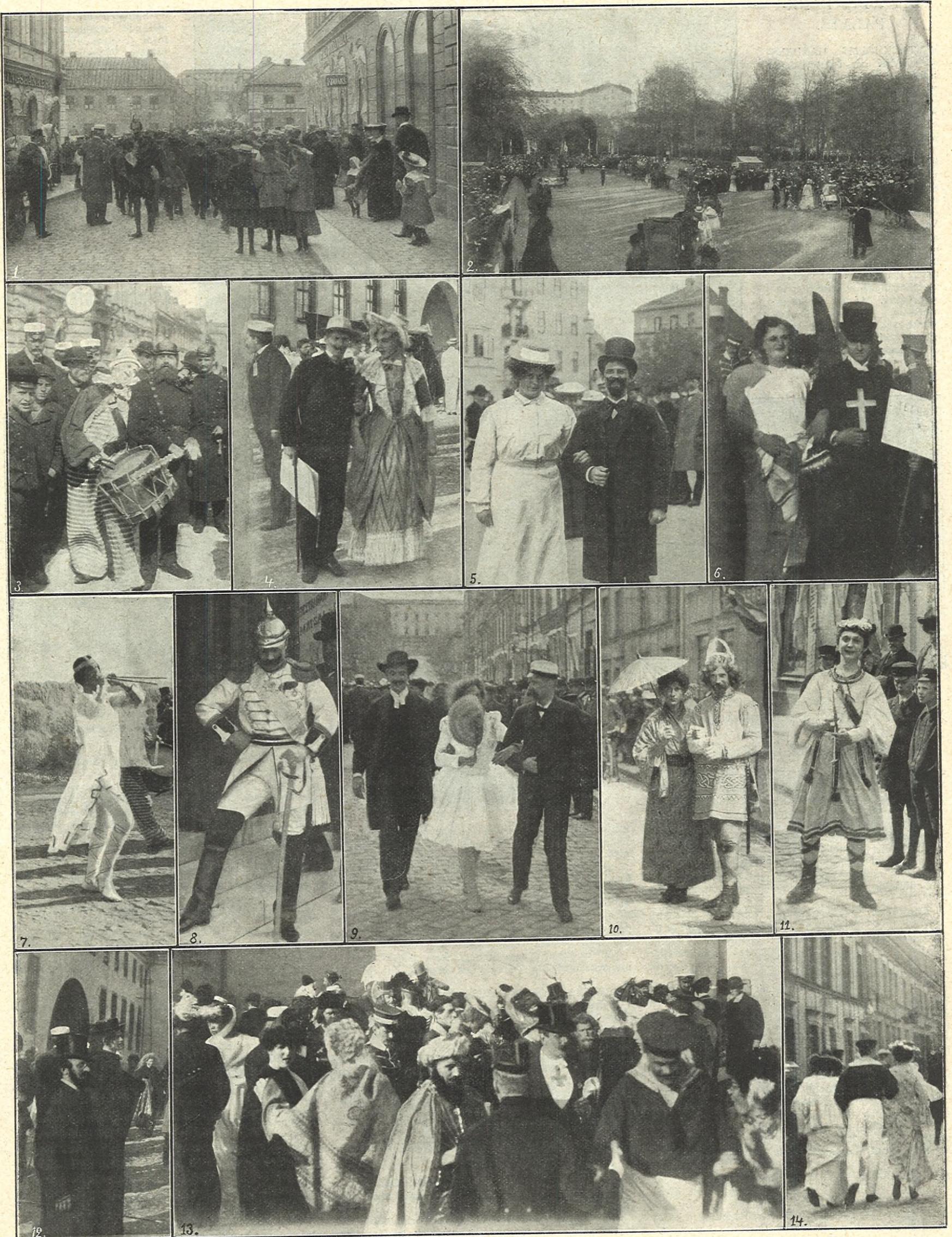
Hultmans Fabriker
Malmö. Telefon 661.

FRÅN SÖDERMANLAND—NERIKES NATIONS I UPPSALA 100-ÅRSFEST. A. BLOMBERG FOTO. 1. DET GAMLA NATIONSHUSET, DÄR JUBILEUMS-
LANDSKAPET AFHÖLLS. 2. ETT INTERMEZZO PÅ FLUSTRET. FRIH. C. C:SON BONDE TALAR FÖR DE GLADA STUDENTMINNENA. 3. MAN AFTÅGAR
TILL TEATERN. 4. GRUPP AF DE I NATIONSSPEXET MEDVERKANDE.

FRÅN VÅRKAPPLÖPNINGARNA PÅ LINDARÄNGEN DEN 21 DENNES. A. BLOMBERG FOTO. 1. KONUNGEN OCH KRONPRINSEN ANLÄNDA. 2. ETT AF
HINDREN — STENMUREN — TAGES. 3. PÅ SADELPLATSEN. I FÖRGRUNDEN LÖJTNANT BOSTRÖM PÅ OUR QUEEN, FÖRSTE PRISTAGARE I ARMÉ-
STEEPLECHASEN. 4. DEN FÖROLYCKADE FRIH. N. VON HÖPKEN AFFÖRES TILL SJUKTÄLTET.

GRUPPER OCH TYPER FRÅN VÅRKARNEVALEN I UPPSALA. FOTO FÖR IDUN AF A. BLOMBERG. 1. »MEFISTO» PÅ DROTNINGGATAN. 2. KARNEVALSTÅGET PASSERAR GENOM BOTANISKA TRÄDGÅRDEN. 3. »STENDAHL» UPPRÄTTHÅLLER ORDNINGEN. 4. »JAG GIFTA MIG — ALDRIG.» »STRINDBERG» PÅ FRIARSTRÅT. 5. »HINKE» PÅ DITO-DITO. 6. »LISBETH» (ARM I ARM MED »BILLING») MED SIN »KNAPP PÅ MAGEN». 7 OCH 11. ETT PAR AF TERPSICHORES PRÄSTINNOR. 8. »KAISERN». 9. EN SÖTMANDEL MELLAN TVÅ KRAKMANDLAR. 10. EN VIKING OCH EN GEISHA. 12. »PROFESSOR DAVIDSSON». 13. ALLA NATIONERS FÖRBRÖDRING OMKRING BÅLARNE. 14. FINAL.

ETT NYTT BANK-PALATS.

STOCKHOLMS HANDELS-BANK har i dessa dagar inflyttat i sitt nya ståtliga hus vid Kungsträdgårdsgatan, af hvilken anledning vi här framställa dels en exteriör, dels tre interiörer från detta hufvudstadens nyaste penningpalats.

Husets yttre är uppfördt helt och hållet af svensk granit från Kullgren i Uddevalla. Själva banksalen, som är ej mindre än 13 m. hög, gör ett ovanligt imponerande intryck. Väggarna äro klädda med ljus stuck och mahogny och tre väggmålningar, med motiv från hufvudstaden, till hvilka artisten Pauli är upphofsmannen, utgöra hallens konstnärliga utsmyckning. Af de fem direktionsrum, hvarmed banken består sig, utmärker sig det här afbildade för sina jakaranda- eller mahognypanelningar.

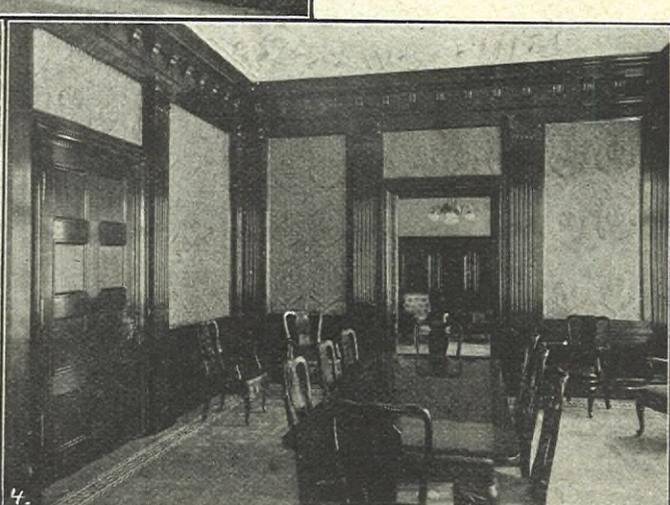
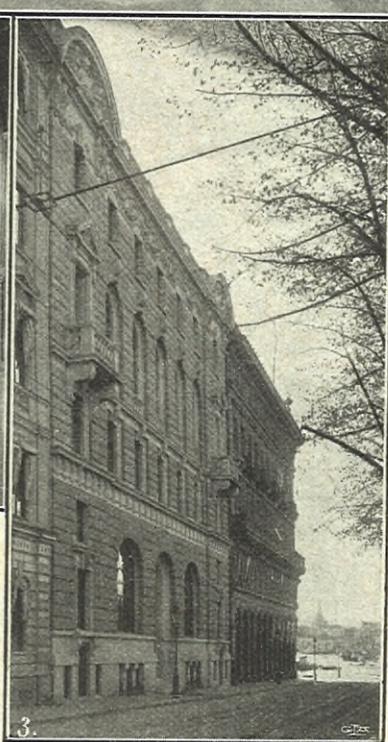
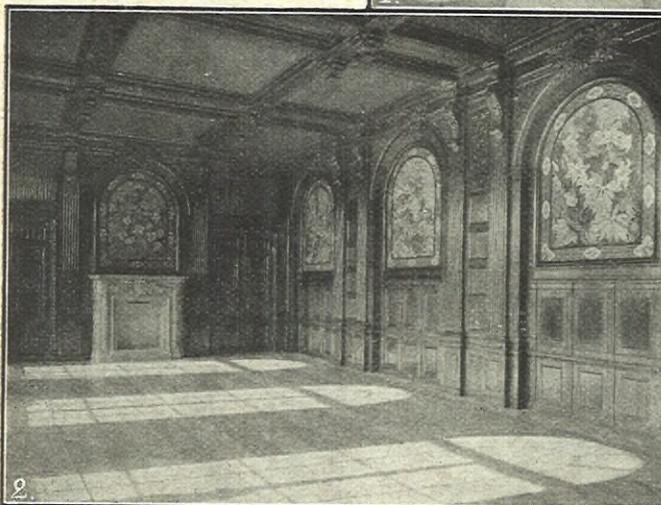
Slutligen ha vi det slottsliknande styrelserummet, utfördt i äkta, rikt skulpterad valnöt. Väggytorna fyllas här af Alf, Wallanders gobeliner, af hvilka vackra textila konstverk vi redan i Idun n:r 17 meddelade särskilda afbildningar.

Det nya bankpalatsets arkitekt är hr Erik Josephson, samme byggkonstnär, som för några år sedan komponerade Industrireditaktiebolagets karaktärsfulla byggnad vid Munkbron.

Använd

Välgörenhetsmärkena

på alla edra postförsändelser.

STOCKHOLMS HANDELSBANKS NYA HUS. ADOLF JANSON FOTO. 1. DEN STORA BANKSALEN.

UR DAGSKRÖNIKAN.

SÖDERMANLANDS NERIKES NATIONS 100-ÅRS-JUBILEUM. Denna i Uppsala studenthistoriska annaler ovanliga högtidlighet försiggick i slutet af föregående vecka under stor tillslutning.

Först samlades en mängd af nuvarande och forna nationsmedlemmar till urtima landskap å nationens forna lokal i hörnet af Ågatan och Drottninggatan. Bland de till omkring ett hundra uppgående äldre nationsmedlemmarne märktes en hel del representativa personligheter ur vår vetenskapliga och administrativa värld.

Landskapet ägde rum under presidium af äldste nu lefvande f. d. kuratorn, f. d. folkskoleinspektören fil. dr Insulander, som i ett längre tal frambar de äldres tack för inbjudningen till den säregna festen, hvarefter dr Erik Hamnström föredrog valda stycken ur sin till jubileet utgifna intressanta historik.

Den därpå följande festmiddagen å den vackert smyckade nuvarande nationslokalen bestod af 170 medlemmar. Rektorn magnificus, professor Hammarsten, utbragte nationens skål, erinrade med glädje och tacksamhet om nationens utveckling och dess nuvarande lyckliga ställning i eget trefligt hem.

Efter att ha intagit kaffe i nationsträdgården tågade nationen med fana och sång till Uppsala teater, där för utsåldt hus och under stormande bifall nationens medlemmar utförde de gamla sörmländska nationsspexen »Cleopatra» och »På Madagaskar».

Vi meddela några bilder från den stämmingsfulla högtidligheten, som genom sin vackra innebörd torde ha kvarlämnat idel angenäma minnen hos deltagarna.

VÅRKAPPLÖPNINGARNA på Lindarängen hade i år samlat osedvanligt många deltagare, och äfven publikens intresse var denna gång stort. De kungliga voro denna gång representerade af konungen själf, kronprinsen-regenten, prinsarne Carl och Eugen, och för öfrigt lyste sadelplatsen och läkterna af en mängd distinguerade medlemmar ur »de öfre tiotusendes» led.

Den glada värstämningen blef emellertid under löpningarnas gång betydligt sordinerad till följd af de förvånande många kullridningarna — ej mindre än

tretton — som drabbade rytterna. Under fjärde löpningen inträffade ett olycksfall af så allvarlig art, att man till en början trodde, att ett människolif spilt.

Det var underlöjtnanten friherre Nils von Höpken, som störtade med sin fux Vixen och i fallet ådrog sig en kontusion i ryggen, med den påföljd, att han omedelbart måste afföras till Sofiahemmet för erhållande af vård. Till all lycka synes dock det onda vara af öfvergående natur. Äfven hästen blef betydligt skadad och måste forslas från banan.

Vi meddela i dagsnumret några bilder från löpningarna med dess denna gång nervskakande episoder.

UPPSALA I KARNEVALSSTÄMNING är alltid en munter syn, och ej heller i år har universitetsstadens humoristiska intelligenkskonsortium frångått sina traditioner att ge det kvicka skämtet dess tribut. Karnevalståget vid vårfesten bestod denna gång af »de 13 muserna». Som man ser ha de nio damerna förökat sig, hvilket kanske inte är fullt moraliskt eller ens gudomligt, men dess mera mänskligt.

Enligt katalogen, som i och för sig var ett dråpligt muntrationshäfte, tedde sig uppdelningen så här:

»Konsterna, hos de gamla grekerna representerade af de 13 Muserna, indelas i:

- 1). *Ordkonsterna*: I. Skaldekonsten, II. Skådespelarkonsten III. Talarakonsten;
- 2). *Tonkonsten*: IV. Musiken;
- 3). *Benkonsten*: V. Danskonsten eller Orkestriken;
- 4). *Knyinäfskonsterna*: VI. Statskonsten, VII. Krigskonsten;

5). *De bildande konsterna*: VIII. Arkitekturen, IX. Måleriet med sina underafdelningar, XI. Skrifkonsten, XII. Svartkonsten (med spiritism, magi, spådomskonst, kortkonst, kaffedrickning, kiromanti, onirromanti och meteorologi), XIII. Kokkonsten samt Förförelsekonsten (som står mitt emellan talarakonsten och målarakonsten, men har placerats på svartkonsten);

2. STYRELSENS RUM. 3. FASADEN ÅT KUNGSTRÄDGÅRDEN. 4. ETT AF DIREKTIONSNUMMEN.

6). *De nyttiga konsterna*: Vattenkonsten och Simkonsten.»

Detta brokiga karnevalståg, af hvilket vi här medels kameran sökt tillvarataga några moment, väckte naturligtvis med sina kvicka anspelningar på dagens händelser stor glädje, där det drog fram genom Botaniska trädgårdens vårgröna buskager.

Vårfesten var i öfrigt sig lik med konsert, ett brokigt folkklif, trängsel på restauranterna och som avslutning på det hela bal i de olika nationslokalerna tills den nya dagen sken öfver Fyrisslätten.

ETT ARBETSHEM FÖR BLINDA DÖFSTUMMA.

Bland vårt lands befolkning finnes sorgligt nog ett stort antal vanlottade, såsom blinda, döfstumma, sinnesslöa m. fl. Endast ett af dessa lyten är nog att göra lifvet tungt, hur mycket bittrare måste det då icke vara, om två eller flere lyten samtidigt drabba ett barn.

Mycket göres ju både af staten och af den allmänna och enskilda välgörenheten för att af dessa lytta dana nyttiga och relativt lyckliga människor. Men arbetsfältet är ofantligt, det har alltid bruk för nya hjälpande krafter.

I »Skolhemmet i Venersborg för blinda döfstumma», afsedt för blinda barn, som tillika äro döfstumma eller sinnesslöa, undervisas f. n. 10 blinda döfstumma och 15 blinda sinnesslöa från alla delar af landet, emedan detta skolhem är den enda anstalt, där barn med sådana dubbla lyten kunna erhålla uppfostran. Dessa olyckliga, som lefva i en värld, där ej vare sig en strimma af ljus eller något ljud stör den grafiska tystnad och det ogenomträngliga mörker, hvaraf de i inre och yttre mätto äro omgifna, kunna genom undervisning föras ut ur detta andliga fångsel och omdanas till tänkande, lyckliga varelser, som glädja sig åt att kunna genom arbete skänka sitt lif innehåll.

Men när skoltiden är slut, och de måste återvända till sina, i de allra flesta fall, fattiga, usla, dåliga s. k. hem, vänta dem nöd och elände; de hvarken kunna eller få arbeta längre, då det saknas den ledning och hjälp de behöfva; ingen förstår dem; man blyges för dem; de skuffas undan och lämnas åt sig själfva och sin sorg öfver, att de ej äro som andra; deras arbets-

STILI
SKÖNHET!
STYRKAI

Mölnlycke Möbelfabriks Utställning, 18 Birger Jarlsgratan 18.

Rikstelefon 76 14.

Allm. Telef. 76 14.

Ritningar och kostnadsberäkningar upprättas beredvilligt på begäran. Egna Arkitekter och Dekoratorer. Filialer: Göteborg, Malmö.

Möbler såväl eleganta som enkla; allt i solidt och förstklassigt utförande. Sängar, Sängkläder, Mattor och Gardiner.

C. J. B. SERGEL.

ISAK WALLBERG.

förmåga och arbetslust försvinna; de förlösas allt mera — och allt det arbete, som i skolan nedlagts, är förgäfvat.

För att råda bot på detta gränslösa elände måste ett litet *arbetshem* upprättas, där de finna en fristad, blifva omhändertagna och förstärkta och där de genom tillfälle till arbete vidare utvecklas och få glädja sig åt hvad de under skoltiden lärt.

För detta ändamål har "Föreningen för vård af vuxna blinda, som äro döfstumma eller sinnesslöa" bildats och gjort till sin uppgift att "i främsta rummet upprätta och underhålla ett arbetshem". Medlemsafgiften är frivillig, men må dock ej understiga en krona årligen eller 25 kr. en gång för alla.

Föreningen, som för någon tid tillbaka bildades i Stockholm, rönt genast stor tillslutning och räknar redan öfver 200 medlemmar. Till ordförande i föreningen valdes rådmann Johan Wretman, till sekreterare notarien A. Alexandersson och till skattmästare fru Eva Wretman, alla i hufvudstaden. Styrelsen består dessutom af 7 andra personer, däribland den varmhjärtade och nitiska föreståndarinnan för skolhemmet för blinda döfstumma i Vänersborg, fru Elisabeth Anrep-Nordin.

Som nämnda förening bör vara en hela landets gemensamma sak, enär det ju gäller sådana vanlottade från alla landsändar, är det önskvärdt, att saken röner intresse och tillslutning på hvarje ort.

Enhvar, som är lycklig nog att hvarken sakna syn eller hörsel, än mindre båda, vidare enhvar, som ser alla de sina glada och lyckliga omkring sig, bör därför ägna en tanke åt de många arma, som utan eget förvållande drabbats af en sådan olycka som att förlora både syn och hörsel, och ge sin skärf genom att hos någon af dess här nämnda styrelsemedlemmar anteckna sig som medlem af *Föreningen för vård af vuxna blinda, som äro döfstumma eller sinnesslöa*.

THEA TENGWALD. †. Bland svenskarne i Amerika har nyligen timat ett dödsfall, som därute hos våra fjärran landsmän väckt sorg i vida kretsar, i det pastorskans Thea Tengwald, väl känd inom sv.-lutherska kyrkan i Amerika, afidit i Chikago.

THEA TENGWALD.

Dorothea Tengwald föddes 1857 i Bergsjö i Helsingland, där hennes fader, Erik Högström, som ännu, liksom modern, lever i framskriden ålder, var folkskollärare. Efter att ha gått igenom ett lärarinneseminarium och någon tid varit guvernant, fick hon anställning som amanuens hos Nordiska museets ryktbare danare dr Arthur Hazelius, med hvilken hon på långt håll var släkt.

År 1879 följde hon en sin bror till Amerika och var under fem års tid lärarinna i svensk-lutherska Immanuelförsamlingen i Chikago. År 1884 ingick hon äktenskap med sin nu efterlevande make, pastor Victor Tengwald.

Den afidna var en mångsidigt begåfvad kvinna och därtill en blid och älskvärd människa. Hon var ock en god stilist och sökte genom välskrifna uppsatser i olika ämnen bidra till svensk-amerikanernas etiska och sociala utveckling.

C. J. B. Sergel. †. Nyligen afled efter endast ett par dagars sjukdom chefen för krigshögskolan, öfverstelöjtnanten vid generalstaben C. J. B. Sergel i en ålder af 43 år.

Med honom förlorade vår armé en af sina prydnader och generalstaben en af sina allra yppersta officerare, ty öfverstelöjtnant Sergel var en ovanligt begåfvad, pliktrogen, nitisk och karaktärsfast människa och därtill i hög grad sympatisk. Sent skall den redbare mannen med det kända sinnet och den kärnsunda lifsåskådningen glömmas af dem, som hade glädjen känna honom.

Öfverstelöjtnant Sergel var en af de mest framträdande främjarne af skytterörelsen i vårt land samt ledde de stora riksskyttetäflingarna härstädes hösten 1903, vid hvilka han gjorde sig särdeles populär. Han sörjes närmast af maka, född Ström, samt fyra små barn.

ISAK WALLBERG. †.

En af den svenska storindustriens främste utöfvare, fabriksidkaren Isak Andreas Wallberg, f. d. disponent för Wallbergs fabriksaktiebolags fabriker å Slottsmöllan vid Halmstad, afled för ej länge sedan i hufvudstaden, där han för tillfället vistades, nära 80 år gammal.

Född i Halmstad 1825, hvestrest hans fader samma år grundlade den klädesfabrik, som fortfarande äges och drifves af det Wallbergska fabriksaktiebolaget, kom W. efter fullbordade skolstudier till Lübeck, erhöi där sin affärsutbildning och inträdde 1848 i sin fars affär.

Hur han sedermera, jämte brodern C. W. Wallberg, efter faderns död öfvertog hela fabriken, ombildade den samma till aktiebolag, blef affärens själ och ledande kraft, så att Slottsmöllans fabriker från deras blygsamma början utvecklades till det storindustriella etablissement de nu äro — årliga tillverkningsvärdet uppgår nu till omkring 2 1/2 millioner kronor — tillhör ett af de mera ståtliga kapitlen i vårt lands kommersiella häfder.

Men Isak Wallbergs arbetskraft och lifliga affärsintelligens räckte

Köp Vänersborgs BARNSKODON!

Bästa svenska fabrikat!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas af:

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik, Vänersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i landet.

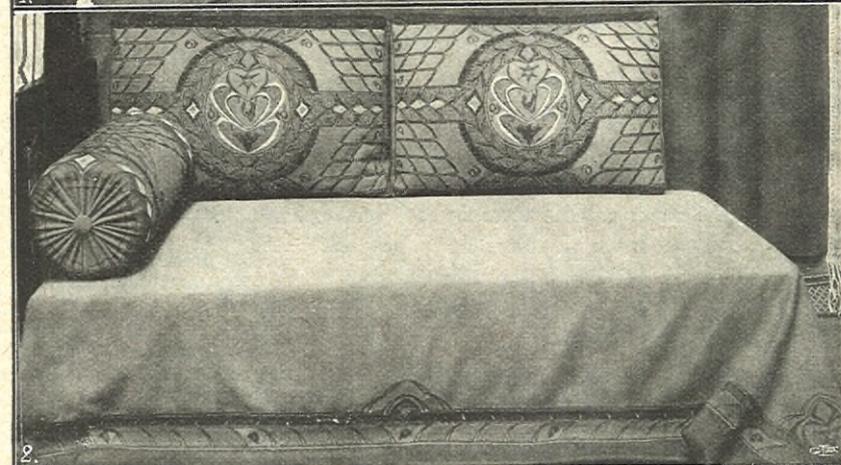
äfvén till för andra företag, än det som låg hans intresse närmast. Därom vittna Halmstads hattfabrik samt Oskarströms stora fabriksanläggning, hvilkas tillkomst ha honom att tacka i väsentlig grad.

Äfvén i egenskap af intresserad kommunalman har han gjort sin födelsestad mycket stora tjänster. Bl. a. var han en af dem, som kraftigast verkat för Halmstad-Nässjö-järnvägens tillkomst. För öfrigt kan utan öfverdrift sägas att han varit en af hufvudmännen i alla företag af vikt för Halmstads samhälle och orten. Stadsfullmäktige tillhörde han ända från institutionens början, och under en lång följd af år var han riksdagsman, nämligen åren 1876-84 samt 88-91 i första kammaren och åren 1885-87 i andra kammaren.

På sin 70-års dag erhöi han den ytterst sällsynta utmärkelsen Sällskapet Pro Patrias stora guldmedalj för medborgerliga dygder. Hög frimurare och ända sedan 1854 ämbetsman inom orden, var han från år 1887 Carl XIII:s-ridhare.

Ledningen af alla sina företag skötte han personligen in i sena ålderdomen. Först för ett par år sedan drog han sig tillbaka till privatlivets lugn, lämnande åt yngre krafter ansvaret att fortsätta, hvad han så kraftigt grundlagt och byggt.

I sitt charmanta och ståtliga hem på Slottsmöllan, beläget i en förtjusande natur, utöfvade han en gäst-

FRÅN THYRA GRAFSTRÖMS VÅRUTSTÄLLNING. BARNKAMMARINTERIÖR AF FRÖKEN STARCK. SOFFBEKLÄDNAD AF FRÖKEN FRYKHOLM.

Lagermans Kraft-skur-pulver "TOMTEN".

GARGAROL

välsmakande, koncentreradt, antiseptiskt munvatten.

Hämmar syrebildning i munnen, skyddar därför tänderna.

Bruksanvisning & intyget.

Obs! Stänkproppen förlagd i flaskhalsen. Obs!

HYLIN & C:o F. A.-B.
STOCKHOLM.

frihet af gammalsvenskt storstiladt slag, som fick ännu större behag af hans personliga älskvardhet och nobless.

Änkling sedan 1899, sörjes han närmast af sönerna Alfred Wallberg och Hugo Wallberg, den förre en af cheferna för fabriker i Halmstad och den senare affärsman i Helsingfors, samt af dottern fru Gerda Collin i Stockholm — i hvars hem han afled — äfvensom af barnbarn. En af hans sonsöner, Isak Wallberg, har efterträtt den gamle i disponentbefattningen öfver etablissementet.

THYRA GRAFSTRÖMS TEXTILUTSTÄLLNING har avslutat raden af vårens genomgående intressanta konstslöjduppvisningar på det textila området med en serie utsökt vackra alster, som i ingen mån stått efter sina medtäflare.

Vi äro ej i tillfälle att ingå på några närmare omnämnden af de olika föremålen art och värde, och det torde knappast heller vara nödigt. Då dessa rader komma under våra läsares ögon, är utställningen redan förbi, och publiken har alltså hunnit att själf på ort och ställe taga de ståtliga och smakfulla arbetena i skärskådande. Och för alla andra, som ej kommit att se, hvad utställningen bjudit, säga några refererande ord föga.

Vi inskränka oss därför att i bild återge två af expositionens mest framträdande nummer, nämligen den af fröken Starck komponerade barnkammarmöbeln, hvartill motiven äro hämtade från s. k. blekingka hängkläden, samt en soffbeklädnad med kuddar i ett synnerligen dekorativt och distinkt mönster med blått och blåhvitt, ett verk af fröken Annie Frykholms säkra talang.

Nu är sista veckan

för omröstningen till kvinnoakademien, hvarför vi ännu en gång enträget uppmana våra läsare att benäget ifylla och inom denna månads utgång insända den med Idun n:r 17 följande blanketten.

Alla komma att ångra sig

som ej i tid insända sin röstsedel. Vi förbereda nämligen åt dem, som af intresse för saken hörsamma vår uppmaning och inom utsatt tid afgifva sin röst,

en särskild öfverraskning

hvilken vi hoppas de skola finna angenäm, men hvilken vi kunna röja först

i julnumret

samtidigt med att omröstningsresultatet offentliggöres. Ingen enda af våra läsare bör därför försumma att deltaga i den intressanta omröstningen och i sin mån bidra till framgången af den föreslagna

Kvinnokademien.

Till verket alltså innan det blir för sent!

Iduns Redaktion.

PIANINOT. SKISS FÖR IDUN AF EMMA SVENSSON.

L EONOR, nu är pianinot här!

Rösten, som anmälde detta, hade en högtidlig klang, liksom då man förkunnar, att viktigt främmande har kommit.

Leonor hörsammade genast budet och skyndade ut. Därutänför på gårdsplanen till Björklunda herrgård stod pianinot inhöjdt i en stor låda.

Vintersolen blickade blekt öfver herrgården, hvars fönster glimmade som svagt guld. Luften var klar och bitande kall, nedanför låg sjön stelfrusen, och rundt omkring stodo tysta skogar. De närmaste afteknade sig i hvita, oregelbundna linjer mot den klarblå luften, men de längst bort belägna sammansmälte med hvafvets dunkelblå. Och snö, snö öfverallt, skimrande hvitt, så långt blicken kunde nå. Men Leonors blickar voro ej fästa på hvitheten rundt omkring, de hvilade på lådan, som innehöll pianinot.

Verktyg hämtades, lådan bröts upp, och snart stod pianinot ohöjdt. Det var ett stort, präktigt instrument, vackert utstyrt. De, som forslat dit det, höjde rop af beundran. Sådana instrument fanns det inte godt om däruppe i skogsbygden.

Det bars upp i salongen i andra våningen, där Leonor och hennes far noga betraktade det. Både far och dotter sågo allvarsamma ut och hade ett drömmande djup i blicken. Fadern bröt först tystnaden:

— Det är då väl, att pianinot är här i godt skick.

— Ja, det är väl, svarade Leonor, när det nu en gång var moster Eleonoras infall, att jag skulle ha det här pianinot.

— Du är visst ej särdeles glad åt det.

— Nej, jag kan ju ej spela på det.

— Men det är ju vackert och prydligt.

— Möbler ha vi tillräckligt. Och så ha vi ju ändå pianot, som mor brukade spela på.

— Ja, om hon bara hade lefvat.

Han försjönk i tankar. Det brukade han ofta, särskildt när någon nämnde hans hustru, som nu hvilade under en kulle på kyrkogården.

Fadern gick, och Leonor var ensam.

Hon tog en stol och satte sig framför pianinot. Många gånger hade hon sett det hos moster Eleonora, och hon visste, att tonen var härlig. Nu var detta instrument hennes eget, men hon fröjdade sig ej därefter. Aldrig skulle hon få någon glädje af det, ty af musikens gudagåfva hade hon ej blifvit beskärd den minsta glimt. Det hade alltid för henne varit orsak till sorg. Hennes mor hade varit musikalisk, hennes släktingar likaså, och Leonor hade för sin brist blifvit betraktad som vanlottad. Men af moderns anlag hade hon intet ärft, hon liknade fadern, ty han var lika främmande som hon för musikens sköna konst.

Och nu stod moster Eleonoras pianino här, det stora, vackra pianinot med den härliga tonen. Och där skulle det bara stå och påminna henne om, att hon ej var lik de andra, de, som kunnat locka härliga toner ur instrumentet.

Förut hade pianinot stått i moster Eleonoras hem i Stockholm. Leonor hade aldrig tänkt, att det skulle blifva hennes, utan att någon af de musikaliska kusinerna skulle få det. Men de hade nu egna hem utom den yngsta och behöfde det ej. Den yngsta kusinen, som också hette Leonor, studerade musik och skulle helt säkert en dag bli konstnärinna. Men hon hade redan fått ett pianino, och det syntes därför oundvikligt, att detta skulle hamna hos den omusikaliska Leonor.

Moster Eleonora hade ej heller trott, att Leonor helt saknade musikaliska anlag. Hon brukade ibland säga:

— Du har nog talang, bara du vill uppöfva den. När du en gång får mitt pianino, måste du spela, du kan ej låta bli, när du en gång får händerna på de tangenterna. Många konstnärer ha spelat på det, och det är, som om något af deras musikaliska själ stannat kvar däri.

Och så hade hon testamenterat Leonor pianinot i förhoppning, att det skulle uppväcka hennes sofvande musiksinne. Men Leonor visste alltför väl, att hon helt saknade anlag, hennes mor hade försökt väcka dem och hon själf äfven, men allt förgäfvat.

Men moster Eleonoras gåfva hade hon måst mottaga, pianinot hade skickats från Stockholm och efter att hafva förts långa, otillgängliga vägar, hamnat i salongen på Björklunda, fastän Leonor ej kunde göra annat än se på det.

Nu satt hon framför pianinot och sade till sig själf:

— Jag kan ej förstå, hvarför moster Eleonora skulle gifva mig pianinot, när hon visste, att jag ej kan spela på det. Det är ju detsamma som att gifva en blind en vacker målning. Här skall det nu få stå, och kanhända skall ingen människa locka en ton ur det. Hur var det inte hos moster Eleonora! Där var det jämt musik och dans och lustighet. Dit kommo konstnärer, dit kommo unga flickor och alla voro musikaliska. Pianinot fick aldrig vara tyst, ofta fick det ljuda till långt in på nätterna. Det har dansats vid dess toner,

det har sjungits vid dem. Mina kusiner ha spelat på det, det har sett kärlek och glädje. Hur annorlunda får det inte nu. Här skall det få stå i den tysta salongen på det ödsliga Björklunda, aldrig röras af konstnärshänder, aldrig spela takten till liflig dans. Jämt skall det tiga, ty ingen finns som är värdig att låta det ljuda, emedan det är vant vid konstnärshänder. Om åtminstone mor hade lefvat! Hon spelade ej danser och muntra melodier, utan så stilla och vackert, att jag alltid ville gråta, när jag lyssnade därpå. Men nu är mor borta, och jag kan ej fatta, hvad pianinot hade här att göra.

Pianinot fick också vara tyst. Däruppe i den aflägsna skogsbygden funnos få, som kunde spela. Några kommo för att se det. — Ett så vackert pianino, sade de, det är ett dyrbart instrument. — Somliga pröfvade tonen. — En härlig ton!

Men Leonor tänkte mest på melodierna, som kunnat framklinga därur. Hon tyckte därför, det var orätt, att det ej blef använt. Inte hade hon fått det som gåfva bara för att se på det. En dag gjorde hon verkliga ett försök att spela själf. Noter efter modern framletades. Men hon insåg, att hon skulle totalt misslyckas. Hon var ej musikalisk och skulle aldrig blifva det. Så beslutade hon att aldrig röra pianinot.

Nu fick det tiga, och tystnaden blef lång.

Det led mot våren ute. Den bländande hvitheten hade blifvit solgik, skogsrandens linjer mot himmelen voro nu mörka i stället för hvita, luften, solen, allt bådade, att det var slut på den långa vintertystnaden.

När vårens dag skymde till kväll och solen slöks af den mörka skogsranden, brukade Leonor sitta uppe i salongen.

Därborta i ett hörn stod pianinot, som aldrig fick fylla sin uppgift och ständigt liksom förebrådde henne därför. Ibland gick hon och lyfte på locket och såg på de svarta och hvita tangenterna. Hvilka toner, hvilka melodier slumrade ej därinne, om bara någon komme, som kunde väcka dem. Hur skulle det inte kunna jubla, klaga, tala om allt, som röres i ett hjärta. Men nu stod det stumt, dödt, tonlöst. Hvar voro händerna, händerna, som kunde lossa dess röst?

Hvarför ägde hon ej dem?

Skymningen tätade kring Björklunda. Leonor gick till fönstret och såg ut i värvällens ljufhet. Därinne, där skymningen åldrats till svart mörker, stod pianinot slutet, tigande som en död. Men hon tyckte sig höra en röst hviska:

— Leonor kom hit och spela... Hvarför spelar du inte, Leonor? Jag längtar att få släppa ut alla tonerna, som bo inom mig...

O, hvar voro konstnärshänderna?

Och Leonor gick till fadern, han, som oftast satt och drömde, satt och stirrade bort öfver skogsranden, liksom han spajat in i det fjärran land, dit hans hustru gått.

Men fadern kunde ingenting göra, han var lika maktlös som hon att släppa ut melodierna.

Liksom i pianinot bodde toner, som skulle klingat härliga, bara en konstnär framkallat dem, så att de ljudit harmoniska, kände Leonor, att också inom henne bodde mycket, som hon ej själf var mäktig att ordna till ett harmoniskt helt. Där ljödo toner af glädje, af sorg, af längtan, men de voro liksom lösryckta ur skilda melodier. Hon kunde ej själf fatta och ordna detta kaos af känslor.

Hvar voro väl konstnärshänderna?

I stor enslighet hade Leonor växt upp på Björklunda. Modern hade varit vek och tylande, på den sista tiden hade hon endast varit liksom till hälften fäst vid jorden. Hon hade gått bort, medan Leonor ännu var ett barn, och denna hade vid de år, hon mognade till kvinna, ingen förstående moder, som kunde hjälpa henne att ordna alla de nya underliga känslorna och tankarna. Hennes uppfostran hade fullbordats på ett i allo korrekt sätt. Hon hade en nitisk lärarinna, som pluggade i henne en hel hop kunskaper och en mängd regler för hvad som passade eller inte. Den praktiska delen af hennes uppfostran öfverlämnades åt hushållerskan. Men det var mycket annat, som Leonor ville ha klarhet i, mycket, som ingen af dessa kvinnor, af hvilka den ena förekom henne som en grammatik och den andra som en kokbok, var mäktig att reda. Ingen af dem hade ett grand af moderns känslofulla väsen, hvars värme den stackars Leonor var för alltid beröfvad.

Hennes synkrets hade varit trång. På Björklunda som låg omramadt af de stora skogarne, hade nästan allt umgänge efter moderns död afstannat. Fadern sörjde djupt och vankade ofta omkring i skogarna. Han älskade ömt sin enda dotter, men han var ändå ej vuxen att bringa klarhet och reda i hennes känslolif. Båda slutna, behöllo de också sin själs nyckel för sig själfva.

För att Leonor skulle få sin synkrets vidgad, hade hon ibland fått resa till moster Eleonora. Hennes hem var motsatsen till Björklunda, ty medan där var tyst och ensligt, var mosterns hem glädjens hemvist. Det kändes som att komma ur en skum skog ut i det skarpa solljuset. Där gästade konstnärer, där skrattades och dansades mycket, men spelades allra mest. Och alla frågade, om ej Leonor kunde spela. Inte?

Hon som ändå var släkt med familjen, af hvilka alla spelade gudomligt; ja, hennes kusin Leonor var ju ett musikaliskt snille. Leonor led djupt därpå, slutligen ville hon ej tillbaka till Stockholm. Det var ändå bäst att vara på Björklunda och se på sjön och skogen, där var så tyst, och där passade hon bäst. Och nu var moster Eleonoras hem upplöst.

Så gick Leonor däruppe på Björklunda, där vintrarna voro så tysta och långa, men somrarna så fagra och korta, gick och lyssnade till tonerna inom sig, som aldrig ville klinga harmoniskt. Det ljöd som skratt ibland och som gråt ibland. Ibland drömde hon om den dag, då hon skulle få lämna skogstystnaden däruppe och draga ut till livets ljusa fält. Inte kunde det väl vara någon mening i att ständigt gå här och inte ens förstå sig själf. Inte var det väl hennes enda mål att gå här och längta eller vanka i drömmar liksom fadern. Nej därutanför tystnadens gräns fanns ju ett annat lif, ett lif med glädje eller lidande, hvad som hälst, bara inte denna tomhet. Därute funnos nog konstnärshänderna, som skulle stämma hennes hjärtas strängar.

Sommarsol öfver Björklunda. Nu är allt ej enformigt hvitt, utan skimrar af färger. Skogen är grön, sjön är blå, ången är brokig, trädgården är delvis vinterhvit, men af blommor. Leonor tänker, att Björklunda är det härligaste ställe på jorden.

En dag kallar faderns röst:

— Leonor!

Leonor går ned från salongen, där pianot fortfarande tigger.

Därner står en främmande man.

En konstnär, tänker Leonor.

— Leonor, säger fadern glad, ändtligen är här någon, som kan spela på vårt pianino.

Leonor har aldrig förr sett honom, men hon ser ändå, att han är en konstnär. Djupa ögon, yfvigt hår, marmorblek hy.

De bli presenterade för hvarandra.

Han studerar musik, men under sommaren skall han vistas däruppe i den vackra bygden. Sedan skall han ut för att fullborda sig till konstnär.

För Leonor är han framför allt konstnären, som skall öppna pianot och släppa ut melodierna, som äro fångna därinne.

De gå upp i salongen, där Ossian Törne, konstnären, spelar det ena stycket efter det andra.

Nu komma alla melodierna, som Leonor drömt om. I en oafbruten ström släppas de ut, somliga klaga, andra jubla, det är toner om sorg och längtan, om hopp och glädje och allt sådant, som Leonor känt i sitt hjärta.

Nu voro konstnärshänderna funna.

När han höll upp en stund, sade Leonor:

— Å, så ni spelar. Jag har ej hört någon spela så, sedan mor lefde.

— Spelar inte ni?

— Nej. — Samma fråga som alltid! — Ser ni herr Törne, fortfar hon, vi ha fått det här pianot från Stockholm. En moster där har testamenterat mig det. Vi ha varit rådlösa för, hvarifrån vi här skulle få någon, som kunde spela på det. Vi tyckte, det var skada, att det skulle stå tyst.

— Ja, det är skada, ty det är ett utmärkt instrument, svarade musikern.

— I mosters hem blef det också flitigt användt. Många konstnärer ha förut spelat på det. Vi äro så glada öfver, att det ännu en gång får ljuda under konstnärshänder.

Det var ingen meningslös fras, detta, utan Leonor kände sig verkligen lycklig öfver att vid instrumentet se en, som kunde lösa alla tonerna, hvilka så länge hvilat i tystnad därinne.

Ossian Törne kom ofta till Björklunda. När han inte kom, tyckte Leonor, att det var så tomt och tyst. Men när han kom, ljödo genom salongen underbara melodier, och hon kunde ej förstå, hur hon kunde lefva den tiden, pianot stod slutet och hon framför det ej såg konstnärshufvudet med de djupa ögonen.

Äfven inom Leonor började tonerna ljuda harmoniskt. Det blef oftast glada dansmelodier, hur var det väl möjligt annat, när sommaraftonen låg ljum och töcknig öfver sjön och hon framför sig såg musikerns marmorbleka profil.

Hon hade funnit konstnärshänderna.

Och en kväll, när Ossian Törne gått, men hans musik ljöd från osynliga strängar genom rummet och fann genvsar inom henne själf, sade Leonor:

— Nu förstår jag livets mening. Det är att fröjdas och — älska.

Det kom för henne så våldsamt, att det nästan var skakande.

Nu fattade hon livets mening, och Ossian Törne hade lärt henne den.

Alla strödda toner om längtan och lycka hade han samlat och för hvarje gång, han kom, klingade de allt fullkomligare. Och hon kände sig så stormande lycklig.

Stackars Leonor! Hon var som en, som gått öfver en öde hed i törst och sommarhetta och slutligen kommer till en kall, klar källa, eller som en, som färdats

länge i hvita drifvor och köld och kommer till en flammande eld, hvaröfver han värmer sina stela händer. Det är svårt att icke dricka sig till feber och omöjligt att ej efteråt känna smärta i de förfrusna händerna. Men det hon kände var endast källans svalka eller brasans värme.

När Ossian Törne hade spelat, brukade han berättas om lifvet där ute. Han talade med hänförelse om sitt konstnärskall, om hur den, som helt ville fylla detta kall, måste offra allt annat. Leonor förstod med bäfvan, att musiken var hans allt, musiken, som hon var en främling för. Hon kunde fatta hans hänförelse, hon kunde äfven fatta känslan i hans musik, men då han talade om den praktiska, den verkliga sidan af sitt kall, sitt arbete, sina framsteg, då förstod hon honom ej. Så stod det för henne, hur vidt skilda de voro, han, som skulle tjusa världen med sina toner och lefva ett lysande lif midt i dess glans och härlighet, och hon, som lefde en skuggtillvaro på Björklunda.

Och så sade hon lidelsefullt:

— Å, hvad ni är lycklig, herr Törne, ni, som får lefva ett sådant lif.

— Tror ni kanske, att lyckan ligger i det guld och den ära, som jag kanske en dag får skörda? Lyckan ligger ej så mycket i hvad jag får, som i hvad jag ger. Detta, att i musik gifva människorna, hvad som är innerst i mig, att i toner tala till dem — det är fröjd.

— Det är därför, ni är lycklig. De, som ingenting ha att gifva människorna, lefva ju bara ett halft lif.

— Ja, men nog har hvarje människa något att gifva. Annars skulle ju endast konstnärerna lefva.

— Ack, allt annat är ju så hvardagligt.

— Ni skall dock inte tro, att det är uteslutande lycka att vara konstnär, ty för att vara en sann sådan, måste man ha lidit — eljes kan man ej tala till dem, som lida, och det är de, som behöfva oss bäst. Och först, när vi ha lidit, ha vi lärt den stora konsten att lefva.

Leonor undrade, hvarför han skulle ha lidit, han, som ägde allt, som lifvet har att gifva.

(Forts.)

FRÅN IDUNS LÄSEKRETS.

EN BRUDGUMSDRÄKT?

JAG SKULLE vilja framställa ett spörsmål till Iduns läsekrets: finnes det ingen, som delar min tanke, att det borde finnas en *brudgumsdräkt*? Tanken kom på mig för en tid sedan, då jag bevestade ett bröllop. Där stod bruden i sin hvita skira klädning med myrtenkronan och den lätta slöjan, den kära dräkten, som hon aldrig förr burit och högst troligt aldrig kommer att bära mera. Bredvid henne brudgummen i vanliga svarta klädeskläder, frack naturligtvis, men när han inte denna på! Hvilken sammankomst, middag, begrafning m. m. kräver ej den svarta fracken. Jag ser den tyvärr ännu på vaktmästaren, som passar upp.

Borde det därför inte finnas en speciell brudgumsdräkt, lika väl som det finnes en bruddräkt, något mera ljusst och festligt? Hvarföre skola männen endast hafva grofva kläder? Det finnes ju många, som hafva uniform, kan någon invända. Men äfven denna är ju tung och mörk samt begagnas ofta under andra förhållanden. Min tanke är, att brudgummens dräkt skulle såsom brudens, vara helgad åt sitt ändamål, ty hvarför skall detta steg inte vara lika viktigt för honom som för henne. Brudgumsdräkten kunde vara utaf t. ex. svart sammet med knäbyxor, spetsar vid ärmarna och hvit piquéväst. Det vore ju ingen ful dräkt!

Om någon utaf Iduns läsare eller läsarinor ville säga några ord i Iduns spalter om denna sak, skulle det vara mycket glädjande och en uppmuntran för min djärfhet att yttra mig.

Wira Z.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN. I Boitos »Mefistofeles» debuterade under förra veckan en ung fröken *Kolmodin* som Margareta. En rätt skönjbar nervositet gjorde sitt till att försvaga den unga damens utförande af rollen, men icke dess mindre framträdde hennes omfångsrika stämma fördelaktigt i flere moment, och hennes dramatiska begåfning visade sig ej heller vara obetydlig. Stämman är nog icke felfritt utbildad, att döma af de misspyrdande biljud, som vidlåder den i fortessatser, men dessa brister kan sångerskan helt visst småningom bortarbota från sitt vackra instrument.

Apparitionen är tilltalande och bör bli det i än högre grad, då minspelet nått mera rörlighet och plastiken fått karaktär af personligheten.

Debutanten hedrades med åtskilliga inropningar af den rätt talrika publiken.

— En repris af Puccinis opera »Böhème» förtjänar äfven att antecknas, enär vår publik där fick stifta bekant-

MELLINS FOOD

bör användas såsom ersättning för modersmjölk, allt ifrån födelsen och utan farhåga, att den skall i någon grad verka skadligt icke ens på späda barn. Den kan gifvas omväxlande med modersmjölken.

Prof samt broschyr om barns uppfödning gratis & franko från MELLINS FOOD Depot, Malmö.

”Jag heter Kenny, är 3 år gammal och har blifvit uppfödd med

MELLINS FOOD“.

skap med den unga signora *Maria Labia*, hvilken förut låtit höra sig vid en konsert härstädes. Hennes ungdomliga och veka väsen, ansiktets barnsligt mjuka drag, men först och sist stämmans rent klingande sopran och föredragets konstnärliga afrundning gjorde hennes Mimi till en mycket förtjänstfull prestation. Äfven rollens dramatiska utförande blef en liten triumf för den unga damen, som försmäddade all teatereffekt och i stället varmt och okonstladt tolkade den stackars parisergrisetens öden.

Hon hade jämväl ett par förträffliga motspelare i hr *Nyblom* (poeten Rodolpho) och hr *Oscar* (målaren Marcel). Båda sjöngo och spelade med lif och lust — hr Nyblom utförde sitt parti delvis på italienska af artig hänsyn för aftonens gäst — hvartill kom som krydda på anrättningen fru *Lindbergs* Musette, vild, galen, kapriciös och insmickrande, en liten tigrinna lössläppt mellan Quartier Latins pittoreska husrader, på en gång öm och fränstötande.

Totalintrycket af operan blef därför godt; den rasiga librettens många dumheter, där Murgers poesi är på det omsorgsfullaste aflägsnad, trädde i bakgrunden, och musikens flerstädes goda ansatser fördunklade för kvällen de orkestrala godtköpsseffekter, hvarmed komponisten vädjar till en oodlad smak.

— Italiensk opera i Stockholm är veckans musiknyhet, men det hade helt visst varit angenämare, om vi sluppit denna novitet. Att höra »Trubaduren», denna föräldrade musikprodukt, ett monstrum af onatur och groft effektsökeri, framföras af artister, som sakna alla spår af sund skola i sången och natur i spelet, ger intet utbyte, utan framkallar endast ånger öfver att man förspillt timmar på att höra prestationen.

Röstresurser sakna dessa italiensare ej, men deras sätt att använda dem enligt »italiensk skola» är helt enkelt onjutbart, utan nyanser, utan afrundning som sången är och behäftad med en permanent chevrottering. Den enda, som tedde sig någorlunda tillfredsställande, var Azucenas framställarinna, signora Molinari.

Men hon ensam kunde gifvetvis ej vinna slaget, hvilket också blef ett betydligt nederlag.

DRAMATISKA TEATERN har med Otto Benzons femaktslustspel »Måttligt skämt» knipit sig en verklig succès i säsongens allra sista stund. Stycket är genomgående roligt, delvis briljant genom dialogens blixtrande infall och situationernas oemotståndliga komik. Hvad gör på det hela taget den omständigheten, att intrigen är byggd på redan många gånger begagnade motiv, när författaren har så mycket humor i lynnet och för pennan lika elegant som faktären floretten. Danmarks yngre dramatik äger många lika förträffliga lustspel. Vi borde låta dem oftare komma till heders på våra scener, som motvikt mot den förfäende revygenren, hvilken hotar att göra sig alltför bred i vårt teaterlif.

De spelande skola ock ha tack för den omsorg, hvarmed de framförde sina roller. Hr *Hedlund* som målaren Jens Woller utvecklade en bred godmodighet af utmärkt verkan, hr *Lamberts* så till mask som spelträfsäkra framställning af den förmenta »dumben» var det bästa denne skådespelare på länge gjort, frkn *Borgströms* näpna modell, frkn *Ahlanders* själfmedvetna och principfasta professorska o. s. v., alla bidrogo till en god helhetsverkan.

Emot fröken *Lindstedts* framställning af dottern Elna skulle anmälnaren endast vilja göra den anmärkningen, att spelet var alltför diskret. Litet mera skärpa, mera individualitet i betonandet af den unga kvinnans känslolif skulle ej ha skadat.

E. H.—n.

HERR OSCAR RALF, en ung, rätt lofvande tenorsångare, gaf härom dagen konsert i Vetenskapsakademien. Hans röst har en skär klang, men hans sängkonst är ännu långt ifrån färdig. Han hade skaffat sig medverkan af hr *John Forsell*, hvilken eldade publiken till intensivt bifall, särskildt vid några Sjögrensnummer och efter utförandet af en duett ur »Faust».

HUSMÖDRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af Hafregryn & Korngryn erhålla Hafregrynskvarnen "Sveas" i London med Guldmedalj belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om 1/2 & 1/4 kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halvkilopacketer rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokhet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien.

Hafregrynskvarnen Svea,
Ragnar L. Jeansson, KALMAR.
Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo:
Fläsk 102, Oxkött 48, Rågbröd 54, Hvetebröd 55, Fårkött 62, Torsk 40, Mjöl 87, Korngryn 116, Hafregryn 153.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabets Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 28 MAJ—3 JUNI 1905.

Söndag: Götisk soppa med pastej; stekt svinfilet med ryska arter; sparris med rådt smör; glacemaräng.

Måndag: Irländsk fårstufning; kakaoris med mjölk.

Tisdag: Spenatsoppa; ugnstekt sik med kaprissås och potatis.

Onsdag: Benig kalfstek med brynta morötter; rabarbersoppa.

Torsdag (Kristi himmelsf. d.): Afredd buljong med ostsmörgåsar; entrecotes i vin med spansk sås; fikonpudding med vaniljsås.

Fredag: Fläskkotletter med potatis; strutar med kräm.

Lördag: Kokt sill med smör och ägg; slätvälling.

RECEPT:

Götisk soppa (f. 6 pers.) 2 lit. stark, brun buljong, 1/2 tsk. soja, 1 msk. fin konjak, 1/2 dcl. sherry, salt, cayennepeppar.

Klarmedel: 1 hg. benfritt oxkött, 2 äggvitor.

Beredning: Oxköttet skrapas fint och blandas med äggvitor. Buljongen upphettas, och det skrapade

köttet tillsätts under stark vispning, hvarefter den får ett kort uppkok. Buljongen silas därefter genom en i hett vatten urvriden servett, får koka upp, och afsmakas med konjak, sherry och kryddor.
Den serveras med rostadt bröd eller pastej.

Pastejer (f. 6 pers.)

Smördeg: 250 gr. smör, 175 gr. hvetemjöl, 7—8 msk. vatten.

Fyllning: 4 dcl. grädd, 5 äggulor, 2 msk. socker, 1/2 tsk. salt, 3 bittermandlar, 30 gr. hvetemjöl.

Till pensling: 1 ägg.

Beredning: Smöret tvättas och vattnet arbetas ur väl. Det klappas ut i kakor, som ställas på is att hårdna. Mjölet siktas i en bål och utröres med vattnet till en smidig deg, som bör vara af samma fasthet som smöret. Degen kaffas ut till en rund kaka, något tjockare på midten. Smöret lägges midt på degen och degkanterna vikas öfver smöret, så att detta fullkomligt täckes. Smördegen klappas ut med kaffel, till en fyrkant af 1/2 cm. tjocklek. Denna fyrkant vikas därefter ihop så att 1/4 däraf vikas inåt från vänster och 1/4 viks inåt från höger.

Kanterna af degen mötas då midt på fyrkanten. Därefter vikas degen midt itu på längden. Degen lägges med långsidan åt den arbetande och kaffas åter till en fyrkant. Detta upprepas 4—5 gånger efter hvarandra, hvarefter degen är färdig.

Degen kaffas ut till omkr. 1/2 cm. tjocklek och härmed beklädas pastejformarna.

Till fyllningen blandas grädden, äggulorna, sockret, saltet, den skallade och rifna mandeln samt mjölet i en kastrull och vispas öfver elden, tills krämen börjar sjuda och tjockna. Pastejformarna fyllas härmed till hälften och gräddas i god ugnsvärme. Då de äro halfgräddade, penslas smördegen öfver med det uppvispade ägget för att få en vacker färg.

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.
Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen. Använd därför endast

Gyllenhammars patenterade hafregryn, hafremjöl

som fås i hvarje välsorterad specieraffär.

Aktiebolaget Göteborgs Ris- & Valskvarn.

Stekt svinfilet (f. 6 pers.) 1 1/4 kg. svinfilet, 2 msk. smör (40 gr.), 3 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 4 kpr buljong, eller vatten.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, köttjus, 1 1/2 dcl. tjock grädd, salt, hvitpeppar, (socker).

Beredning: Fileten putsas och tvättas med en duk doppad i hett vatten. En stekgryta upphettas långsamt, smöret brytas däri och fileten nedlägges att brynas väl på alla sidor samt saltas och peppras. Den kokande buljongen påspådes litet i sänder, och fileten får steka omkr. 1/2 tim. Den upptages, skäres i tunna skivfor, som upplägges på varmt serveringsfat och garneras med ryska arter eller legymer. Till såsen fräsas smör och mjöl, den silade och skummade köttjus och grädden påspådes litet i sänder. Såsen får koka 10 min. samt afsmakas och serveras i särskild säsksål.

Glacemaräng (f. 6 pers.)

Maräng: 5 små äggvitor, 200 gr. socker.

Skumglace: 5 äggulor, 100 gr. socker, 4 dcl. tunn grädd, 1 knifudd vanilin, 3 dcl. tjock grädd.

Beredning: Äggvitorna vispas till hårdt skum och vispningen försättes 1/4 tim. Sockret nedskiktas därefter försiktigt i äggviteskummet. Massan lägges på väl rengjord, smorda och mjölad plåtar i form af aflånga maräng, som slätas öfver med en sked och bestros med socker. De gräddas i svag ugnsvärme, tills de äro halftorra och släppa plåten, då de uttagas, formas på ett ägg och få kallna. Äggulorna röras med sockret i 20 min. Den tunna grädden kokas upp med vanilinet och tillsätts de rödda äggulorna under vispning. Krämen hälls tillbaka i kastrullen och får under fortsatt vispning sjuda, då den upphalles och vispningen fortsättes, tills krämen är kall. Den till hårdt skum slagna grädden nedröres, massan slås därefter i glacemaskin och vrides omkr. 10 min., hvarefter den nedpackas och fryses 1—2 tim. Marängerna fyllas med glace och serveras dubbla.

Entre-côtes i vin (f. 6 pers.) 1 1/2 kg. entre-côtes, 1 hg. mager, rökt skinka, 2 msk. smör, 1 tsk. salt, 1/4 lit. buljong, 2 dcl. madeira.

Sås: 1/2 lit. stark, brun buljong, 1 liten morot, 5 persiljestjälkar, 1 1/2 msk. smör, 2 msk. mjöl, köttsky, salt, socker, hvitpeppar.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Skinkan skäres i strimlor och därmed späckas köttet i täta jämna rader. Smöret brynes i en stekgryta, köttet lägges och brynes väl på alla sidor, hvarefter det saltas. och den kokande buljongen och vinet påspådes litet i sänder, och köttet får sedan färdigsteka med tät slutet lock omkr. 2 tim. Till såsen kokas buljongen med den skrapade och sönderskurna moroten, samt persiljan, tills buljongen fått god smak, då den silas och skummas. Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen. och den silade samt skummade köttjus tillsättes litet i sänder, hvarefter såsen får koka 15 min. Den afsmakas med kryddorna och mera vin tillsättes, om så önskas.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten. Skinkan skäres i strimlor och därmed späckas köttet i täta jämna rader. Smöret brynes i en stekgryta, köttet lägges och brynes väl på alla sidor, hvarefter det saltas. och den kokande buljongen och vinet påspådes litet i sänder, och köttet får sedan färdigsteka med tät slutet lock omkr. 2 tim. Till såsen kokas buljongen med den skrapade och sönderskurna moroten, samt persiljan, tills buljongen fått god smak, då den silas och skummas. Smör och mjöl sammanfräsas, buljongen. och den silade samt skummade köttjus tillsättes litet i sänder, hvarefter såsen får koka 15 min. Den afsmakas med kryddorna och mera vin tillsättes, om så önskas.

Fikonpudding (f. 6 pers.) 2 hg. konfektikon, 2 hg. sötmandel, 160 gr. socker, 4 äggulor, 2 dcl. tjock grädd.

Har Ni profvat Lagermans Saftkrämpulver "Tomten"?

Säljes öfverallt å 25 och 40 öre pr paket, som räcker till resp. 4 och 8 pers.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.)

Beredning: Fikonen sköljas väl och skäras i strimlor. De läggs därefter i en spillkum och få stå att svälla omkr. 2 tim. i kokande vatten. Mandeln skällas, torkas och drivres genom mandelkvarn, hvarefter den blandas väl tillsammans med sockret, äggulorna, grädden och de svällda fikonen. En form smörjes med kallt smör, massan hälls däri och formen sättes in i ugn. och puddingen får grädda omkr. 1/2 tim. Den uppstjälpes på fat och serveras med vaniljsås.

Kokt sill med smör och ägg (f. 6 pers.) 3 stora eller 4 små, salta sillar. 3 lit. vatten, 3—4 ägg, 1 1/2 hg. smör.

Beredning: Sillen flås, urtages, sköljes väl och lägges i vatten omkr. 12 tim. Den upptages och fläkes midt itu, hvarefter ryggen och alla småben borttagas äggen hårdkokas (omkr. 10 min.), afkylas i vatten, skalas och hackas fint. Sillen lägges i kokande vatten och får koka i 5 min., hvarefter den upptages med hålslef och upplägges på varmt serveringsfat, hvarfals med en del af de hackade äggen. Smöret smältes och hälls öfver, och anrättningen öfverströs med resten af äggen samt garneras med persilja och kokt potatis.

Egen tillverkning

å kr. 7.50 med fodral.

Bennström & Jansson
Paraplymagasin,
45 Regeringsgat. 45,
STOCKHOLM.

LEDIGA PLATSER

Remington

Institut för undervisning i Maskinskrifning och Stenografi. Karduansmakaregatan 1, Stockholm.

Vid Lindesbergs Samskola önskas till hösten en lärarinna med undervisningskyldighet i förberedande afdelningen och klass i samt om möjligt handarbete i klass I—V. Lön 700 kr. jämte bidrag till pensionsafgift. Ansökningar insändas för 6 juni till Styrelsen.

Lärarinna med elementarbildning och undervisningsvana önskas af tvänne familjer på landet. Eleverna 5 mellan 10 & 14 år. Vacker helsom trakt. Svar till B & M. Tingsryd p. r.

Goda platser för lärarinnor och hushållsfröknar att nu söka. Norra nackorderingsbyrån Malmkillnadsg. 7, Sthlm.

Lärarinna.

Vid Majornas Elementarläroverk för flickor, Göteborg, önskas till nästa läsår en lärarinna med undervisningskyldighet i Matematik inom skolans mellersta och högsta klasser, Tyska språket, Geografi och Svensk historia i lägre klass kompetensvillkor: Högre Lärarinneseminariet eller Fil. kandidatexamen jämte profår. Lönevillkor: första året 1.200 å 1.300 kr. med förhöjning enligt lönerreglering. Ansökningar jämte betygsskrifter, ställda till Styrelsen, insändas till Föreståndarinnan före den 31 Maj.

I värmländskt hem önskas för nästa läsår kompetent lärarinna att i vanliga skolämnen jämte musik undervisa 2:ne flickor, den äldre till 7:de och den yngre till 6:te klassen. Reflekterande härå torde med bifogande af betygsskrifter och pretentioner vända sig till Värmländskt hem under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Informator i tyska och svenska till fordringarna för studentexamen och i matematik till kursen för VI: 2— önskas under sommarmån. fritt vivre i naturskön trakt af norra Småland. Svar skyndsamt till »En elev», Aneby p. r.

Sjukskötersketjänsten

å manliga sinnessjukafdelningen vid lasarettet i Gefle är ledig att tillträda den 16 instundande juni eller senast 1 juli. Lönen utgår med 400 kr. om året jämte bostad o. kost. Ansökan, åtföljd af vidimerade tjänstgöringsbetyg och intyg om lämplighet och kompetens samt af präst- och läkarebetyg, insändas före 1 juni till Lasarettsläkaren Doktor E. Lindström, Gefle.

Föreståndarinneplats.

Till följd af dödsfall är platsen som föreståndarinnor vid Norrtelje barnhem ledig att tillträda 1 juli. Ansökningar mottagas af Fru Adèle Eriksson, Norrtelje.

Goda platser för hushållsbiträden, lärarinnor, barnfr. värddinnor att söka gen. Inack.-Byrån, Norrköping.
Rikstei. 9 16 Ef innskrifningsafgift.
Obs! Brefsvar mot 2 porten.

Föreståndarinnebefattningen

vid Falkenbergs fattiggård är ledig och skola af betyg åtföljda ansökningar, ställda till fattigvårdsstyrelsen härstädes, vara inlämnade före den 1 juni 1905. Lön 350 kr. pr år samt fri bostad och vivre. Falkenberg den 5 maj 1905. Fattigvårdsstyrelsen.

Husföreståndarinnan.

Att förestå ett enkelt hushåll för ensam herreman, innehafvare af landbruk, samt event. ett par inackorderingar, sökes enkelfru eller annan dam med godt och vänligt sätt. Svar med referenser, betygsskrifter och fotografi samt uppgift å ålder och löneanspråk till »Ledig Husföreståndarinneplats» under adress: S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Husförestånderska.

En musikalisk dam af god familj, villig och kunnig att sköta ungarhushåll, erhåller förmånlig anställning på landet vid större industriell anläggning i Norrland, om svar hälst åtföljd af fotografi och rekommendationer, med uppgift om ålder och löneanspråk insändes till »Två ungherrar» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Hushållerskeplatsen

vid lasarettet i Gefle är ledig att tillträda den 1 instundande juli. Lön 400 kr. jämte bostad och kost. Fullt kompetenta sökande, med vana vid handhavande af större hushåll där ångkokning förekommer, insände sina ansökningar jämte betygsskrifter samt öfriga rekommendationer före den 10 juni till lasarettsdirektionen i Gefle. Obs! Något tidigare inställelse önskvärd

Huslig, bättre flicka med godt sätt och yttre, erhåller förmånlig, bekväm plats att sköta bättre ungarhushem. Svar med fotografi under märke »Goda vitsord» till Sydsvenska Annonsbyrån, Malmö f. v. b.

En medelålders, bättre, sällskaplig flicka erhåller plats som föreståndarinnor för ett ungarhushem. Svar till »H. D.», Iduns exp.

Värdinna. En värdinna helst musikalisk, som eger förmåga att göra ett hem trevligt kan genast erhålla plats. Svar med fotografi till »T. 45» under adress: S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

En välupfostrad flicka, med godt utseende och sätt samt hälst något kunnig i bokföring, kan få för delaktigt plats i pappers- och tryckeri-affär. Svar med fotografi till »X.», Halmstad-Postens Exp., Halmstad.

En barnfröken,

barnkär, samt kunnig i sömnad, erhåller genast plats öfver sommaren. Fotografi och rekommendationer torde sändas till Fru Ingeborg Rydin, Villa Grandudden, Borås.

För större barn och sömnad önskas därvid van yngre flicka. Utförl. sv. m. fotogr. upp. å äld. rek. löneanspr. t. »Barnkär», pappersh. 36 Riddarg., Sthlm.

PLATSSÖKANDE

Lärarinna söker under sommarmånaderna plats i familj, såsom lärarinna för barn mellan 7—14 år, el. såsom sällskap för gammal eller sjuklig dam, van att förelasa. Svar till »Lärarinna», Iduns exp.

Lärarinna

som innehaft fleråriga platser såväl i utlandet som hemma och undervisat e ever på alla åldersstadier i alla ämnen samt upprepade gånger för studiers bedrivande vistats i Frankrike, Tyskland och England, söker plats till hösten. Bästa ref. Sv. t. »S. G.» Iduns exp.

Lärarinna med vana att läsa upp gossar till tredje och fjärde klass önskar till hösten plats i familj. 8-kl. elementarsk. samt småsk.-sem. Svar till »M. W.», Helsingborg p. r.

Lärarinna (norrländska), kunnig i ett hems skötsel, önskar sommarplats i godt vänligt hem. Sv. till »Fritt vivre. fria resor», Iduns exp. f. v. b.

Två undervisningsvana lärarinnor önska under sommarmånaderna plats att undervisa barn i vanliga skolämnen. Svar före den 30 maj till »X eller Y», Lund p. r.

Ung anspråkslös flicka, som genom 7 klasser i elementarläroverk, önskar plats i bättre familj att gå husmodern tillhanda. Är villig att undervisa mindre barn i de vanliga skolämnen. Svar till »Agda» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Ung, musikalisk, elementarbildad flicka med undervisningsvana önskar till hösten plats som lärarinna i familj. Svar snarast möjligt till »E. J.—n 1905», Nerikes Allehandas kontor, Örebro.

Informatorplats önskas af undervisningsvan student med de bästa betyg och rekommendationer. Svar till »Halfrealist», Örebro p. r.

Fil. stud. önskar informatorplats under juli—aug. Svar till »Undervisningsvan», Göteborg 5.

Informatorplats sökes under sommaren af en yngling som i vår flyttas till 7:1. Svar märkt »Realist» torde sändas till Iduns exp.

Student,

som denna mån. aflägger fil. kand. ex. (humanistisk), önskar under sommaren informatorplats eller annan lämplig sysselsättning. Svar till B. Nyström, Sysslomansg. 25, Upsala.

Informatorplats

under sommaren sökes af undervisningsvan student. Svar genast med uppgift om ämnen och villkor till »Små. Nat.», Lund p. r.

Infomator.

Fil. kand. (språkman) 22 år g., van att undervisa, söker kondition för sommaren. Svar till »Acke», Sv. Telegram byrån, Malmö.